

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Advies (BRUGEL-ADVIES-2022 | 129-355)

**met betrekking tot het programma van de
openbare dienststopdrachten 2023 van SIBELGA**

Opgesteld op basis van artikel 25 van de
ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de
organisatie van de elektriciteitsmarkt in het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op basis van
artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004
betreffende de organisatie van de gasmarkt in het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

29.11.2022

Inhoudsopgave

1	Rechtsgrondslag.....	4
2	Context en voorgeschiedenis	5
3	Openbare dienstopdrachten van sociale aard in 2023.....	5
3.1	Huishoudelijke begroting	5
3.2	Beheer van de beschermde klanten en recht op energie	7
3.2.1	Sociale bevoorrading.....	7
3.2.2	De beschermde klanten: beschrijving van de opdrachten	8
3.2.3	Winterbevoorrading.....	9
3.2.4	Gewaarborgde bevoorrading.....	9
3.2.5	Evolutie van het aantal begunstigen van het statuut van 'beschermde klant' en 'winterklant' 9	
3.2.6	Winterklanten	12
3.2.7	Levering van elektriciteit en gas aan de beschermde klanten en winterklanten.....	13
3.3	Technische prestaties elektriciteit (plaatsing en verwijdering van begrenzers en afsluitingen) 17	
3.4	Onderbreking van de gastoevoer na een beslissing van het vredegerecht en 'end of contract' 18	
4	Dienst voor de opvolging van de relatie met de consument	20
5	Stroomtoevoer voor kermissen en festiviteiten	22
6	Openbare verlichting van gemeentewegen.....	24
6.1	Overzicht van het voorgestelde programma	24
6.2	Budgettaire opvolging	25
6.3	De staat van het bestaande park verlichtingspalen.....	26
6.4	Het investeringsprogramma voor 2023	26
6.5	Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen	28
6.6	Belichting van het erfgoed	30
6.7	Beheer van de installaties op gekadastreerde percelen.....	30
6.8	Ontwikkelingsprognoses.....	31
7	Conversie van arm gas naar rijk gas	32
8	RENOCLICK-project.....	32
8.1	Algemeen principe van het programma.....	32
8.2	Een unieke openbare dienstopdracht	33
8.2.1	Verantwoordelijkheden van SIBELGA.....	33
8.2.2	Financiering	34
8.2.3	Beheerscontract voor de uitvoering van de openbare dienstopdrachten.....	35
8.2.4	Begroting	35
9	Terbeschikkingstelling van meetgegevens	37
10	Steun voor de elektrische mobiliteit.....	37
10.1	Context.....	37
10.2	MobiClick-project.....	38

10.3	ChargyClick-project.....	38
I 1	Gebudgetteerde globale kostprijs van de openbare dienstverplichtingen.....	40
12	Coherentie met het specifieke tariefvoorstel	43
12.1	Tariefvoorstel – Elektriciteit	43
12.2	Tariefvoorstel – Gas	45
13	Conclusies.....	46

Lijst van de illustraties

Figuur 1:	Evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten in de periode 2016-2021.....	10
Figuur 2:	Maandelijkse evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor elektriciteit - januari 2020 tot december 2021	11
Figuur 3:	Maandelijkse evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor gas - januari 2020 tot december 2021	11
Figuur 64:	Verdeling van het ODV-budget 2023 – Elektriciteit.....	40
Figuur 75:	Verdeling van het ODV-budget 2023 – Gas	40
Figuur 86:	Evolutie van de tariefprognoses OV ten opzichte van het jaarprogramma van de DNB.....	43

Lijst van de tabellen

Tabel 1:	Werkingsbudget voor de openbare dienstverplichtingen van sociale aard	6
Tabel 2:	Budget voor het beheer van de dienst beschermde klanten en winterklanten	12
Tabel 3:	Kosten van de levering van elektriciteit aan beschermde klanten en winterklanten voor 2023	14
Tabel 4:	Kosten van de levering van gas aan beschermde klanten en winterklanten voor 2023.....	14
Tabel 5:	Kosten van de levering van elektriciteit en gas aan beschermde klanten en winterklanten – vergelijking van 2021 tot 2023	15
Tabel 6:	Budget 'vermogensbegrenzer' van 2021 tot 2023.....	18
Tabel 7:	'Cut off'	18
Tabel 8:	End of Contract.....	19
Tabel 9:	Budget dienst klachtenbehandeling.....	21
Tabel 10:	Evolutie van het geprogrammeerde budget	23
Tabel 11:	Budget openbare verlichting	25
Tabel 12:	Gebudgetteerde kostprijs van de openbare dienstverplichtingen (in euro).....	41

I Rechtsgrondslag

Het uitvoeringsprogramma voorgesteld door de Brusselse distributienetbeheerder SIBELGA heeft betrekking op de openbare dienstopdrachten zoals gedefinieerd in artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna 'de *Elektriciteitsordonnantie*') en in artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna 'de *Gasordonnantie*').

De ordonnantie van 15 december 2017 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een nieuwe ODV ten laste van SIBELGA ingevoegd met betrekking tot het sociaal tarief dat wordt toegepast op de beschermde klanten en dat voor SolarClick en NRClick.

Er werd een wijziging aangebracht aan de Elektriciteits- en aan de Gasordonnantie door een ordonnantie die in het Belgisch Staatsblad is verschenen op 20 september 2018. Op grond van die laatste ordonnantie worden nieuwe opdrachten toevertrouwd aan SIBELGA: de opdrachten SolarClick en NRClick, de voorbereiding en omkadering van de conversie van arm naar rijk gas, de ODV betreffende de winterbescherming voor de klanten van wie het leveringscontract in deze periode eindigt en een opdracht van begeleiding van de overheid voor de uitrol van infrastructuur voor de distributie van alternatieve brandstoffen.

De laatste belangrijke wijziging was de goedkeuring van de ordonnantie van 17 maart 2022 (BS van 20 april 2022) tot wijziging van de Elektriciteits- en van de Gasordonnantie. Er zijn nieuwe ODV's ingevoerd, en nieuwe opdrachten zijn geschrapt¹ of verduidelijkt.

Wat de openbare dienstverplichtingen betreft, is SIBELGA (samen met de leveranciers naargelang van de bevoegdheden van elk van hen) belast met de uitvoering van de technische maatregelen die onontbeerlijk zijn opdat:

- de verandering van leverancier binnen 24 uur wordt uitgevoerd, en dit uiterlijk op 01.01.2026;
- de leveranciers dynamische prijscontracten voor elektriciteit kunnen aanbieden;
- het gebruik van elektriciteitsgegevens van slimme meters door de eindafnemers mogelijk wordt.

¹ Wat elektriciteit betreft gaat het om "het informeren van huishoudelijke en professionele afnemers die op laagspanning zijn aangesloten over de prijzen en voorwaarden voor aansluiting en levering" en "de begeleiding van gewestelijke en lokale besturen in het kader van het gewestelijk project voor de promotie van energie-efficiëntie in de gebouwen van deze besturen, via adviezen, hulp bij het identificeren van kansen en administratieve en technische ondersteuning" en, wat gas betreft, "de organisatie van een dienst voor toezicht op de relatie met de consument en de verstrekking van informatie over prijzen en aansluitingsvoorwaarden ten behoeve van huishoudelijke afnemers". Wat gas betreft, is de openbare dienstopdracht inzake "de vaststelling en uitvoering van de technische maatregelen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat voor de levering van gas aan een oplaadpunt een contract kan worden gesloten dat losstaat van het gasleveringscontract voor de woning of lokalen waar het oplaadpunt zich bevindt" geschrapt.

¹ Art. 24, § 1er, 4°, van de Elektriciteitsordonnantie.

¹ Art. 24, § 1, 5°, van de Elektriciteitsordonnantie.

¹ Art. 24, § 1, 6°, van de Elektriciteitsordonnantie.

¹ Art. 24bis, § 1, 9°, van de Elektriciteitsordonnantie.

¹ Art. 24bis, § 1, 13°, van de Elektriciteitsordonnantie.

¹ Art. 24bis, § 1, 14°, van de Elektriciteitsordonnantie.

Wat de openbare dienststopdrachten betreft, heeft de nieuwe ordonnantie aan SIBELGA de volgende nieuwe opdrachten toevertrouwd:

- ondersteuning van overheidsinstanties in het kader van het gewestelijke project voor de renovatie van overheidsgebouwen en de invoering van eenheden voor de productie van groene stroom op de sites van deze overheidsinstanties;
- de invoering voor alle actieve afnemers binnen een energiegemeenschap van een tool waarmee de meetgegevens kunnen worden geraadpleegd;
- een opdracht om de plaatsingsprocedures te organiseren voor concessies voor diensten in verband met de eigendom van voor het publiek toegankelijke oplaadpunten op de openbare weg volgens open, transparante en niet-discriminerende voorwaarden die voorafgaandelijk door BRUGEL zijn onderzocht en goedgekeurd.

2 Context en voorgeschiedenis

SIBELGA heeft op 27 september 2022 haar definitieve programma voor de openbare dienststopdrachten 2023 per brief aan BRUGEL bezorgd.

3 Openbare dienststopdrachten van sociale aard in 2023

3.1 Huishoudelijke begroting

De '*indirecte werkingskosten*' die werden geraamd voor het geheel van de verschillende activiteiten die betrekking hebben op de openbare dienstverplichtingen, zijn bestemd om de kosten te dekken die door de departementen en ondersteunende diensten van SIBELGA worden gemaakt, alsook om bepaalde andere meerkosten te dekken.

Het mechanisme dat toelaat om de *overheads* en andere meerkosten te ramen, werd door SIBELGA voorgesteld in haar programma voor de uitvoering van de openbare dienststopdrachten in 2008.

De door SIBELGA voorgestelde budgetten houden rekening met de indexeringsparameters en een aantal daarvan zijn van toepassing op het geheel van de kosten.

De belangrijkste kosten (loonkosten, IT-kosten, kosten voor facility management, bijdragen, heffingen, verzekeringen enz.) worden gedeeld door het aantal voltijdse equivalenten in dienst van SIBELGA. Aan de hand van deze formule wordt het bedrag van de extra kosten verbonden met deze posten per voltijds equivalent (VTE) verkregen.

SIBELGA heeft de impact van de laatste wijzigingen van de ordonnanties die het Brussels Parlement op 20 juli 2018 heeft goedgekeurd (hierna '*de ordonnantie van 2018*' genoemd²) in dit budget voor 2020 verwerkt.

² Deze ordonnantie werd op 20.09.2018 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

De onderstaande door SIBELGA voorgestelde tabel geeft een overzicht van de voor 2023 geraamde extra kosten en vergelijkt ze met de kosten die werden geraamd voor 2022 en 2021.

De nieuwe organisatie van SIBELGA, die werd opgezet om de uitvoering van de strategie die de onderneming voor 2020-2025 heeft uitgestippeld, te vergemakkelijken, heeft geleid tot de verdwijning van de afdelingen NEM en NAM. De NEM- en NAM-structuurtoeslagen worden vervangen door één identieke toeslag voor elk van de drie kernbedrijfsafdelingen. Tijdens de herstructurering van de organisatie zijn ook enkele activiteiten van de voormalige afdeling NAM overgeheveld naar de overhead (vooral met betrekking tot BI en innovatie). Aan deze verschillende extra kosten wordt trouwens bijzondere aandacht besteed bij de validering van de tariefvoorstellen door BRUGEL.

Tabel 1: Werkingsbudget voor de openbare dienststopdrachten van sociale aard

Toeslag	Basis	2021	2022	2023
Overheads	VTE	€ 69.000	€ 69.000	€ 69.000
Structuur van de kernbedrijfsafdeling	VTE	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
Toezicht openen en afsl. meters/ verm.begr.	VTE en onderaanneming	20%	18%	18%
Aankopen	Voorraden/materialen/ onderaanneming/diensten	4%	4%	4%
Magazijn	Voorraden/materialen	17%	17%	17%
Grabbel	Voorraden	3,5%	3,5%	3,5%
Controle & rapportage	VTE en onderaanneming	2%	2%	2%

Bron: Sibelga

Sommige activiteiten in verband met de openbare dienststopdrachten, meer bepaald de activiteiten inzake het beheer van de beschermde klanten, de opvolging van de relaties met de verbruiker en NRClick, zijn zogenoemde 'gemengde' activiteiten. Wat de verdeling van deze gemengde kosten betreft, is de gebruikte verdeelsleutel 65% voor elektriciteit en 35% voor gas.

Sinds de herziening van de Gas- en de Elektriciteitsordonnantie in 2011 worden alle kosten voor de openbare dienststopdrachten van de netbeheerder volledig gedekt door de nettarieven.

De Brusselse ordonnantie van 8 mei 2014 kent de bevoegdheid om de distributietarieven voor elektriciteit en gas vast te stellen toe aan BRUGEL en specificeert bepaalde na te leven richtlijnen in de tariefmethodologieën.

De ordonnantie stelt meer bepaald dat:

- De tarieven op een transparante manier rekening houden met de kosten voor de uitvoering van het budget voor openbare dienststopdrachten.

- BRUGEL beslist over de goedkeuring, onverminderd zijn mogelijkheid om de kosten te controleren in het licht van de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, van de aanpassingsvoorstellen voor de tarieven van de distributienetbeheerders aan alle wijzigingen van de openbare dienstverplichtingen, uiterlijk drie maanden na de overdracht door de distributienetbeheerder van dergelijke wijzigingen.

Bovendien bepaalt de ordonnantie van 8 mei 2014 dat het verslag over de uitvoering van alle openbare dienststopdrachten een vergelijking moet bevatten tussen het ingeschreven en het uitgevoerde budget, met de ontvangsten die de distributienetbeheerder in zijn tariefvoorstel vermeldt.

In de tariefmethodologie zijn de kosten voor de niet-beheersbare openbare dienstverplichtingen vastgelegd, d.w.z. de kosten waarover de netbeheerder geen rechtstreekse controle kan uitoefenen. Het bestaan van saldi als gevolg van het verschil tussen de reële kosten en de voorziene kosten zal door BRUGEL worden geanalyseerd in het kader van de jaarlijkse ex-postcontrole.

In de tariefmethodologieën wordt ook uitdrukkelijk bepaald dat de tarieven voor de openbare dienstverplichtingen vooral moeten worden gedragen door de klantencategorieën die de met deze verplichtingen verbonden diensten ontvangen.

3.2 Beheer van de beschermde klanten en recht op energie

3.2.1 Sociale bevoorrading

In het kader van de energiemarkt is SIBELGA belast met de taak van noodleverancier voor huishoudens die voldoen aan de criteria voor sociale bescherming.

Na de invoering van de ordonnantie van 2022 zijn verschillende bestaande bepalingen aangepast om de overgang naar het statuut van beschermde klant te vergemakkelijken.

Ter herinnering, de grote lijnen van de sociale bevoorrading waren als volgt:

- Na de toekenning van het statuut van beschermde klant: schorsing van het contract van de beschermde klant met zijn commerciële leverancier en tijdelijke levering van energie via SIBELGA. Er worden geen vermogensbegrenzers geïnstalleerd, en als er al een begrenzer in de woning aanwezig is, wordt deze op verzoek van de klant verwijderd;
- facturatie door SIBELGA van de energie aan het specifiek sociaal tarief (SST), berekend door de federale regulator, de CREG, voor rekening van de FOD Economie. Voor de beschermde klanten die geen vrijstelling van de energiebijdrage in het kader van de federale wetgeving genieten, voorziet de wijziging van de ordonnantie van 2017³ dat deze bijdrage niet boven op het SST zal worden gefactureerd, maar door SIBELGA zal worden betaald in het kader van haar openbare dienststopdrachten;

³ Artikel 24bis van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd gewijzigd door artikel 121 van de ordonnantie van 15 december 2017 houdende de aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2018 om een nieuwe ODV ten laste van SIBELGA in te voegen: "*11° de overname van het verschil tussen het toegepaste sociaal tarief op grond van Hoofdstuk IVbis aan een beschermde klant op het regionale niveau en het toegepaste sociaal tarief uit hoofde van de federale wetgeving, wanneer het eerste hoger ligt dan het tweede en de betrokken klant dit laatste tarief niet geniet.*"

- terugkeer van de beschermde klant naar zijn commerciële leverancier van zodra hij zijn volledige schuld heeft aangezuiverd;

Aan deze regeling zijn verscheidene nieuwe maatregelen toegevoegd om de toegang tot de bescherming te vereenvoudigen:

- Automatische overgang naar het statuut van beschermde klant voor huishoudens die het federale sociale tarief ontvangen indien de schuld € 150 voor elektriciteit of € 250 voor beide energievormen bedraagt. Deze overdracht vindt plaats 60 dagen na de ingebrekestelling door de leverancier, tenzij het huishouden zich hiertegen verzet.

Verlenging tot twee jaar in plaats van één jaar van de termijn voor de periode controle door SIBELGA of de toekenningsvoorwaarden nog steeds zijn vervuld. De mogelijkheid voor de OCMW's om een levering gedurende 12 maanden door de noodleverancier te vragen voor klanten die geen contract hebben met een commerciële leverancier. Deze maatregel wordt 'gewaarborgde bevoorrading' genoemd.

- De verhoging van de inkomensplafonds voor aanvragen voor het statuut van beschermde klant via BRUGEL.

3.2.2 De beschermde klanten: beschrijving van de opdrachten

Sinds 1 januari 2007 moet SIBELGA, in het kader van haar openbare dienstopdrachten, een bevoorrading en een hoogwaardige klantendienst garanderen aan de huishoudens die het statuut van 'beschermde klant' hebben verkregen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

We zetten hier kort de voorwaarden voor de toekenning van dit statuut nog even op een rijtje:

- het specifiek sociaal tarief (SST) op federaal niveau genieten;
- verwickeld zijn in een proces van schuldbemiddeling via een erkend bemiddelingscentrum of een vonnis in collectieve schuldenregeling hebben verkregen;
- als beschermde klant erkend zijn door het OCMW van de gemeente op basis van een sociaal onderzoek;
- als beschermde klant erkend zijn door BRUGEL op basis van inkomen en gezinssamenstelling;
- erkend zijn door een ziekenfonds als begunstigde van het RVV/OMNIO-statuuut.
- verlies van het statuut van beschermde klant als de klant niet het bewijs heeft geleverd dat hij nog steeds aan toekenningsvoorwaarden voldoet. Deze controle wordt om de twee jaar uitgevoerd door SIBELGA.

De opdrachten van SIBELGA in verband met het beheer van de beschermde klanten zijn de volgende:

- instaan voor de levering van energie aan alle beschermde klanten;
- een adequate factureringdienst leveren;
- instaan voor de opvolging van de wanbetalingen en de noodzakelijke acties ondernemen voor de inning van de schuld, wat kan gaan tot de aanvraag om het contract te verbreken bij het vredegerecht;
- de zesmaandelijke informatie betreffende de naleving van de afbetalingsplannen van de beschermde klanten, verstuurd door de commerciële leveranciers, opvolgen;
- de toegangsvoorwaarden van de beschermde klanten om de twee jaar controleren en de terugkeer naar de commerciële leverancier verzekeren indien nodig.

3.2.3 Winterbevoorrading

In de periode tussen 1 oktober en 31 maart worden geen afsluitingen doorgevoerd in residentiële punten als deze afsluitingen zijn toegestaan door een vrederechter of als het huishouden waarvan het contract in deze periode afloopt (EOC), geen contract heeft gesloten met een andere leverancier.

SIBELGA neemt het punt over en zorgt voor de continuïteit van de bevoorrading tegen het sociaal tarief tot 31 maart, het einde van de winterperiode.

3.2.4 Gewaarborgde bevoorrading

De OCMW's kunnen, na een sociaal onderzoek, een gewaarborgde bevoorrading tegen het sociaal tarief voor een (hernieuwbare) periode van twaalf maanden opleggen aan de noodleverancier. De maatregel is van toepassing op huishoudens die geen commercieel contract hebben of die schulden hebben bij ten minste twee leveranciers.

SIBELGA kan weigeren de bevoorrading van dit punt te verzorgen indien het huishouden een schuld van € 300 of meer heeft bij SIBELGA en er voor deze schuld geen regeling is getroffen.

Deze nieuwe maatregel is niet bedoeld om het statuut van beschermde klant te vervangen, maar om een antwoord te bieden op de meest kritieke situaties, namelijk het ontbreken van de mogelijkheid om een commercieel contract te sluiten als gevolg van schulden bij verschillende leveranciers.

3.2.5 Evolutie van het aantal begunstigen van het statuut van 'beschermde klant' en 'winterklant'

In haar programma voor 2023 vermeldt SIBELGA dat het aantal beschermde en winterklanten in 2022 2.495 huishoudens voor elektriciteit en 1.917 voor gas bedroeg, dat is een daling met 39,4% ten opzichte van 2021.

Hoewel deze twee soorten klanten door de netbeheerder tegen het sociale tarief worden bevoorraad, wordt het statuut van beschermde klant zoals eerder vermeld verworven volgens toekenningsvoorwaarden en **wordt het op verzoek van de klant toegekend**, in tegenstelling tot het statuut van winterklant, dat een **automatische bescherming** zonder voorafgaande toekenningsvoorwaarde is.

Wat betreft de verklaringen die worden gegeven om de geringe aantrekkelijkheid van de gewestelijke bescherming te verklaren, nemen we hier de verklaringen over die we in onze vorige adviezen hebben gegeven:

- de afwezigheid van automatisering, waardoor deze bescherming onduidelijk is voor de Brusselse klanten;
- de OCMW's, die een hoofdrol spelen bij de toekenning van het statuut van beschermde klant, vinden dan weer in sommige gevallen dat de mechanismen voor het opzetten en opvolgen van deze bescherming te omslachtig zijn en keren zich ervan af.

BRUGEL heeft in zijn laatste jaarverslagen de oorzaken van het feit dat klanten weinig een beroep doen op deze bescherming, grondig onderzocht.

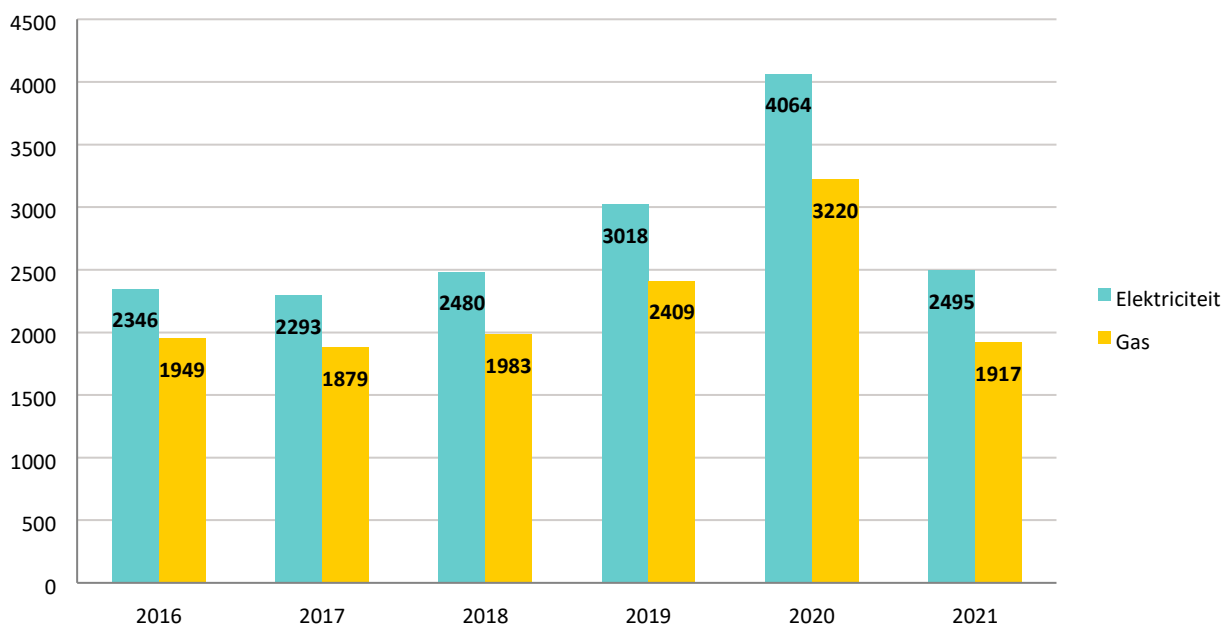
Bovendien, en paradoxaal genoeg, kan de mediane Brusselse verbruiker door de gewestelijke bescherming, dankzij de toepassing van het sociale tarief, voor beide fluïda gemiddeld € 3.576⁴/jaar besparen ten opzichte van de gemiddelde marktprijs.

SIBELGA verwacht voor 2023 5.133 klanten te voorzien van elektriciteit en 3.329 van gas. Wat de winterklanten betreft, is SIBELGA in de begroting uitgegaan van een gemiddelde bevoorrading van 242 klanten met elektriciteit en 177 klanten met gas.

Merk op dat bepaalde objectieve parameters een verhoging van het statuut van beschermd klant mogelijk zouden moeten maken:

- De energieprijzen crisis, die naar verwachting tot in 2023 zal aanhouden, treft veel huishoudens. De prijs van het sociaal tarief zou bovendien zeer aantrekkelijk moeten blijven;
- Verhoging van de inkomensplafonds voor aanvragers via BRUGEL als toekenningskanaal. Dankzij deze inkomensplafonds kan 80% van de Brusselse huishoudens in aanmerking komen;
- De situatie op de Brusselse markt die de klanten weinig keuze laat en dit vooral voor klanten die al schulden hebben bij verschillende leveranciers⁵.

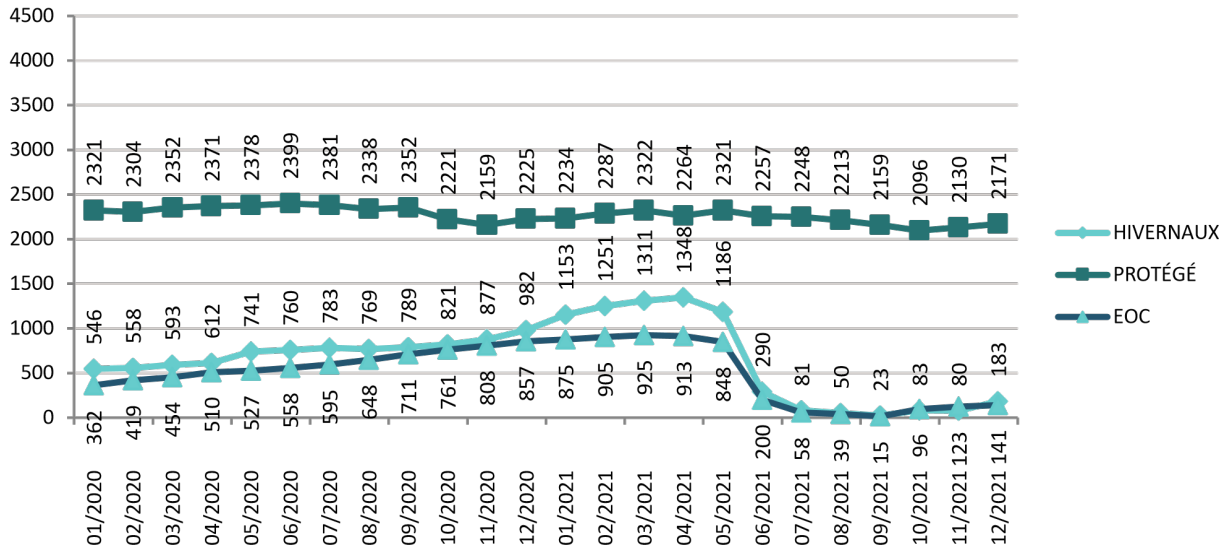
Figuur 1: Evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten in de periode 2016-2021

⁴ BRUGEL, "Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen" [Microsoft Power BI](#), november 2022

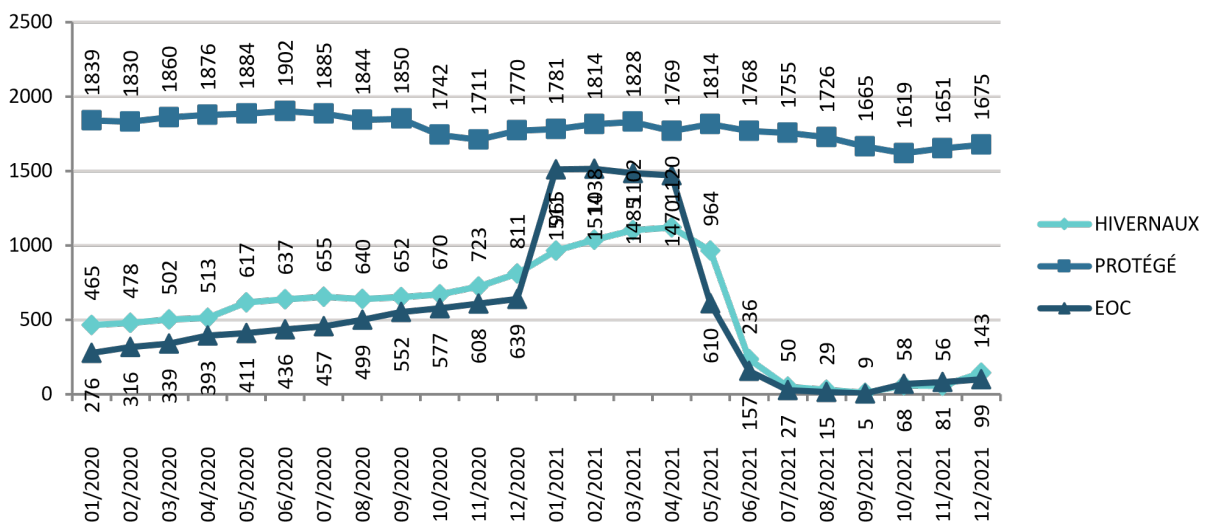
⁵ Initiatiefadvies 327 met betrekking tot de continue afname van de concurrentie op de energiemarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, september 2021.

Figuur 2: Maandelijke evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor elektriciteit - januari 2020 tot december 2021

Bron: Sibelga

Figuur 3: Maandelijke evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor gas - januari 2020 tot december 2021

Bron: Sibelga

3.2.6 Winterklanten

3.2.6.1 Analyse van de werklast en het budget

We herinneren eraan dat SIBELGA sinds 1 januari 2007 voor het beheer van beschermde klanten een callcenter, een onthaalbureau en een 'back office' heeft ingericht en informatie op haar website heeft gepubliceerd die online kan worden geraadpleegd.

Bovendien heeft SIBELGA sinds 2021 een specifieke procedure ingevoerd voor de huishoudens die zij nog bevoorraadt op het einde van de winterperiode. Met deze klanten wordt persoonlijk telefonisch contact opgenomen. De gevolgen van het niet-afsluiten van een contract met een commerciële leverancier worden besproken, evenals de mogelijkheid van follow-up door het OCMW van hun gemeente. Dankzij deze maatregel konden in 2021 tal van afsluitingen worden voorkomen.

Voor 2023 voorziet SIBELGA in het volgende budget voor het beheer van de dienst beschermde klanten en winterklanten:

Tabel 2: Budget voor het beheer van de dienst beschermde klanten en winterklanten

CliPro E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	579.335	586.881	691.125	18%
Directe werkingskosten	168.436	167.569	223.212	33%
Indirecte werkingskosten	451.656	456.059	547.207	20%
ODO-project CliPro	156.000	152.000	117.374	-23%
Totaal	1.355.426	1.362.609	1.578.918	16 %
CliPro G	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	311.949	316.013	372.144	18%
Directe werkingskosten	90.696	90.230	120.191	33%
Indirecte werkingskosten	243.199	245.570	294.650	20%
ODO-project CliPro	84.000	81.900	63.202	-23%
Totaal	729.845	733.713	850.187	16 %

Bron: Sibelga

Zoals de vorige jaren reeds werd vermeld, kan het voorspellen van het aantal beschermde en winterklanten die door SIBELGA worden bevoorraadt, vrij gewaagd zijn. Dit boekjaar ligt het des te ingewikkelder omdat aan de bestaande bepalingen nieuwe maatregelen zijn toegevoegd, met name de automatische overdracht van klanten die het sociaal tarief genieten.

Desalniettemin zouden deze maatregelen, samen met de huidige crisiscontext, moeten leiden tot een aanzienlijke toename van het aantal huishoudens dat door SIBELGA wordt bevoorraadt.

Wat de categorie van de gewaarborgde bevoorrading betreft, kan het voor SIBELGA moeilijk lijken om het aantal huishoudens dat in 2023 van de maatregel zal profiteren, in te schatten, aangezien de

maatregel pas sinds enkele maanden operationeel is. Slechts 30 klanten profiteren van de maatregel en daarom verwacht SIBELGA een zeer geringe impact voor die categorie. In 2023 wordt een volume van 100 EAN voor elektriciteit en 70 voor gas verwacht.

3.2.6.2 *Kostprijs van de dienst*

Op het vlak van het tewerkgestelde personeel verwacht SIBELGA voor 2023 een globaal personeelsbestand van 10,72 VTE's tegenover 9,87 VTE's in 2022. We wijzen erop dat in 2023 6,74 VTE's, tegenover 5,52 VTE's in 2022, zijn toegewezen aan de taken in verband met de switching van de facturering en de invordering.

De rechtstreekse werkingskosten worden verklaard door de postkosten in verband met het aantal nieuwe contracten met beschermde klanten en met winterklanten.

Wat de andere opdrachten en in het bijzonder de projectkosten in verband met het beheer van de beschermde klanten betreft, gaat het om de ontwikkeling van één enkele gas- en elektriciteitsfactuur in toepassing van de laatste wijziging van de ordonnanties, alsook om de ontwikkeling van een vereenvoudigde factuur die op federaal niveau identiek is voor alle leveranciers van residentiële klanten. Het bedrag dat in 2023 voor deze factuur aanpassingen is uitgetrokken, is € 180.576.

3.2.7 *Levering van elektriciteit en gas aan de beschermde klanten en winterklanten*

De door SIBELGA gemaakte schattingen van het energieverbruik zijn enerzijds gebaseerd op een gemiddeld aantal van 5.233 beschermde klanten voor elektriciteit en anderzijds op een 'commodity'-aankoopprijs die gestegen is tot € 241,70/MWh, terwijl die in 2022 € 189,83/MWh bedroeg. Dit is een stijging met 28%.

Het budget dat wordt toegekend aan de aankoop van elektriciteit voor de winterklanten, bedraagt € 80.427 in 2023. In 2022 bedroeg het € 80.427.

Voor gas bedraagt de aankoopprijs voor een gemiddeld aantal van 3.399 beschermde klanten € 58,52/MWh in 2023 tegenover € 38,31/MWh in 2022, een stijging met meer dan 50%.

Het budget dat SIBELGA in 2023 toekent voor de totale aankoop van gas voor de beschermde klanten, bedraagt € 2.685.080. In 2022 was dat € 934.086 en in 2021 € 1.091.884.

De verkoopprijs van elektriciteit voor het specifiek sociaal tarief (SST) bedraagt € 245,80/MWh tegenover € 172,54/MWh in 2022, terwijl de totale aankoopprijs voor elektriciteit € 3.558.739 bedraagt, tegenover € 1.212.672 in 2022, dus een stijging met bijna 200%.

Voor gas bedraagt de gemiddelde factuurprijs € 29,72/MWh tegenover € 19,91/MWh in 2022. Het totale gefactureerde bedrag voor gas wordt geraamd op € 1.422.690 tegenover € 485.426 in 2022.

We merken op dat de tabel met de leveringskosten de kosten voor de energiebijdragen bevat die volgens de ordonnanties 2018 ten laste komen van de noodleverancier. Het gaat om respectievelijk € 223.432 voor de beschermde klanten en € 5.166 voor de winterklanten voor elektriciteit en € 70.564 en € 2.940 voor gas.

Tabel 3: Kosten van de levering van elektriciteit aan beschermde klanten en winterklanten voor 2023

Begroting 2023	
Gemiddeld aantal beschermde klanten	5.233
Gemiddeld aantal winterklanten tijdens de winterperiode	242
Gemiddeld verbruik (kWh/jaar) ⁶	2.750
Verkoop	
Gemiddelde factureringsprijs aan de beschermde klanten (€/MWh)	245,80
Facturering aan de beschermde klanten (€)	3.537.246
Facturering aan de winterklanten (€)	81.790
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de beschermde klanten (€) ⁷	564.249
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de winterklanten (€) ¹¹	52.854
Aankoop	
Aankoopprijs ('commodity' + T&D-kosten + belastingen en toeslagen) (€/MWh)	241,70
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de beschermde klanten (€)	3.478.312
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de winterklanten (€)	80.427
Energiebijdrage elektriciteit voor de beschermde klanten (€)	223.432
Energiebijdrage elektriciteit voor de winterklanten (€)	5.166
Tegemoetkoming van het federale fonds voor residentiële beschermde klanten (€)	1.788.321

Tabel 4: Kosten van de levering van gas aan beschermde klanten en winterklanten voor 2023

Begroting 2023	
Gemiddeld aantal beschermde klanten	3.399
Gemiddeld aantal winterklanten tijdens de winterperiode	177
Gemiddeld verbruik (kWh/jaar) ⁸	13.500

⁶ Wat winterklanten voor elektriciteit betreft, wordt ervan uitgegaan dat een winterklant de helft van een niet-winterklant verbruikt.

⁷ Op basis van de voorwaarden van de ruling van de Dienst Voorafgaande Beslissingen van de belastingdienst in december 2019. Geldig voor 5 jaar vanaf 2020.

¹¹ Idem.

⁸ Voor de winterklanten voor gas wordt het verbruik geacht overeen te komen met 83% van het verbruik van een niet-winterklant (het meeste vrijwel uitsluitend in de winter verbruikt).

Verkoop	
Gemiddelde factureringsprijs aan de beschermde klanten (€/MWh)	29,72
Facturering aan de beschermde klanten (€)	1.363.747
Facturering aan de winterklanten (€)	58.943
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de beschermde klanten (€) ⁹	204.501
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de winterklanten (€) ¹¹	38.090
Aankoop	
Aankoopprijs ('commodity' + T&D-kosten + belastingen en toeslagen) (€/MWh)	58.52
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de beschermde klanten (€)	2.685.080
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de winterklanten (€)	116.053
Energiebijdrage elektriciteit voor de beschermde klanten (€)	70.564
Energiebijdrage elektriciteit voor de winterklanten (€)	3.050
Tegemoetkoming van het federale fonds voor residentiële beschermde klanten (€)	3.744.989

Bron: SIBELGA

Het bedrag van de toeslagen die worden toegepast op het transporttarief, verschilt eveneens van jaar tot jaar. Vooral dan voor de federale bijdrage.

Tot slot, wat de distributietarieven betreft (SIBELGA), wijzen we erop dat de wegenisretributie (die wordt opgenomen in de prijs) elk jaar wordt geïndexeerd.

Tabel 5: Kosten van de levering van elektriciteit en gas aan beschermde klanten en winterklanten – vergelijking van 2021 tot 2023

CliPro E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Geraamde aankoopprijs (€/MWh)	178,30	189,83	241,70	27%
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de beschermde klanten	1.622.979	1.304.027	3.558.739	173%
Energiebijdrage beschermde klanten	17.532	13.231	228.599	1.628%
Prijs van de facturering aan de beschermde	134,021	172,540	245,80	42%
Facturering aan de beschermde klanten	1.219.922	1.185.264	3.619.036	205%
Tenlasteneming door het federaal fonds	79.908	240.561	1.788.321	643%
Tegenboekingen van onbetaalde	92.470	136.661	617.102	352%

⁹ Op basis van de voorwaarden van de ruling van de Dienst Voorafgaande Beslissingen van de belastingdienst in december 2019. Geldig voor 5 jaar vanaf 2020.

¹¹ Idem.

Totaal	433.151	28.095	-1.002.918	-3.670%
CliPro G	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Geraamde aankoopprijs (€/MWh)	37,97	38,31	58,52	53%
Aankoop van aardgas voor het verbruik van de beschermde klanten	1.525.870	1.046.988	2.801.134	168%
Energiebijdrage beschermde klanten	40.096	27.268	73.614	170%
Prijs van de facturering aan de beschermde	13,51	19,91	29,72	49%
Facturering aan de beschermde klanten	542.935	544.099	1.422.690	161%
Tenlasteneming door het federaal fonds	207.857	707.108	3.744.989	430%
Tegenboekingen van onbetaalde	41.155	62.735	242.591	287%
Totaal	856.328	-114.216	-2.050.340	-1625%

De aankoopprijs voor energie komt overeen met de door SIBELGA geraamde aankoopprijs voor het jaar 2023, met een stijging van 27,3% voor elektriciteit en 52,7% voor gas. Aan de grondstofprijs zijn de transport- en distributiekosten en diverse toeslagen en belastingen toegevoegd.

De stijging van de aankoopkosten voor elektriciteit (173%) en gas (168%) loopt parallel aan een stijging van de verbruikte volumes, die op haar beurt overeenkomt met een groter aantal beschermde klanten: 122% voor elektriciteit en 88% voor gas. Hierbij komt dan nog de prijsverhoging.

Wat de post 'tegemoetkoming van het federaal fonds ten gunste van de residentiële beschermde klanten' betreft: die dekt de tegemoetkoming van het federaal fonds die is bestemd om SIBELGA schadeloos te stellen voor het prijsverschil tussen haar aankoopprijs voor energie en andere nettatarieven, belastingen en toeslagen en de opgelegde verkoopprijs (namelijk het SST) voor de beschermde klanten. Om deze compensatie te berekenen, stelt de CREG een zogenaamd 'referentietarief' vast. Deze tegemoetkoming dekt alleen de klanten die beschermd zijn omdat ze het SST genieten in de zin van de federale wetgeving (en dus niet alle beschermde klanten in de zin van de Brusselse ordonnances). Deze vertegenwoordigen, op basis van de laatste cijfers, ongeveer 78% van het totale aantal beschermde klanten in Brussel.

Sinds 2021 is de methode voor de vaststelling van de referentietarieven door de CREG trouwens herzien en weerspiegelen deze beter de energieprijzen op korte termijn. Het verschil (bekend als de 'CREG-delta') tussen dit referentietarief en het SST neemt dus toe, waardoor het federaal fonds een groter deel voor zijn rekening neemt.

Voor de opstelling van het programma 2023 is SIBELGA uitgegaan van de door de CREG verstrekte tarieven voor het derde kwartaal van 2022, met andere woorden de laatste beschikbare tarieven. De gecombineerde effecten van het aantal klanten onder het sociale tarief en de stijging van de 'CREG-delta' leiden tot een aanzienlijke stijging van de inkomsten die voortvloeien uit de tenlasteneming door het federale fonds. Bovendien verschilt de aankoopstrategie voor energie van een netbeheerder zoals SIBELGA aanzienlijk van de aankoopstrategieën van de commerciële leveranciers. Deze laatste zijn namelijk geneigd hun positie te 'hedgen', d.w.z. energie te kopen volgens de voorwaarden en de duur van de verkoopcontracten met hun klanten, terwijl de strategie van de DNB er veeleer in bestaat energie te kopen volgens de evolutie van de groothandelsmarkten, voor een vrij stabiel volume dat hoofdzakelijk zijn netwerkverliezen en, op

beperkte schaal, het verbruik van beschermde klanten die hij bevoorraadt, omvat **Uiteindelijk, en louter bij toeval, doet de aankoopstrategie van SIBELGA ten opzichte van het referentietarief vermoeden dat SIBELGA zowel voor elektriciteit en voor gas in 2023 verwachte winsten zou moeten boeken, omdat de 'CREG-delta' in haar geval te genereus zou zijn. Als die winsten worden gerealiseerd, zullen ze echter aan de netgebruikers worden teruggegeven via de distributietarieven in het kader van het mechanisme van de regulatoire saldi, aangezien de kosten in verband met de bevoorradingsactiviteit aan beschermde klanten onbeheersbaar worden geacht.**

3.3 Technische prestaties elektriciteit (plaatsing en verwijdering van begrenzers en afsluitingen)

In het kader van haar openbare dienststopdrachten is SIBELGA belast met de plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers en de technische operaties voor het afsluiten van meters na een beslissing van de vrederechter.

Als we de evolutie bekijken van het aantal geplaatste begrenzers sinds 2016, stellen we het volgende vast:

- op 31.12.2016: 24.829 begrenzers, hetzij **18%** meer dan op 31.12.2015;
- op 31.12.2017: 27.884 begrenzers, hetzij **11%** meer dan op 31.12.2016;
- op 31.12.2018: 27.628, hetzij een situatie die dicht bij die van 2017 ligt;
- op 31.12.2019: 27.370, hetzij een situatie die dicht bij die van 2018 ligt;
- op 31.12.2020: 27.106, hetzij een situatie die dicht bij die van 2019 ligt;
- op 31.12.2021: 19.858, hetzij een daling met **27%** ten opzichte van 2020.

Deze sterke daling wordt verklaard door de wijzigingen in de ordonnanties van maart 2022, die voorzien in het einde van het systeem voor de plaatsing van vermogensbegrenzers, ongeacht het type klant. Er is een maximumtermijn van drie jaar gepland om alle vermogensbegrenzers weg te halen.

In 2022 heeft SIBELGA aanzienlijke middelen besteed aan deze activiteit. Er was voorzien in de verwijdering van 8.242 begrenzers in 2023.

De nieuwe procedure (IUA):¹⁰ SIBELGA zet interne medewerkers van de klantendienst in (2,96 VTE) om de huishoudens waarvoor de leveranciers een IUA-aanvraag hebben ingediend, op te bellen.

¹⁰ De IUA (Initiate Update Access) zijn verzoeken om een begrenzer in MIG6 te installeren/verwijderen, één enkele module met twee labels (activeren of verwijderen). In het licht van de nieuwe ordonnantie is er bij een activeringsaanvraag geen sprake meer van de installatie van een begrenzer. Binnen 10 dagen belt Sibelga de betrokken klant op om hem de verschillende mogelijkheden tot regularisatie en zijn rechten (bv. naar het OCMW stappen) uit te leggen. Na het gesprek met de klant wordt de actie van Sibelga uitgevoerd.

Tabel 6: Budget 'vermogensbegrenzer' van 2021 tot 2023

Vermogensbegrenzer	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023/2022
Personeel	582.853	719.759	786.152	9%
Onderaanneming	1.219.493	779.720	343.754	-56%
Materiaal	111.550	16.667	16.667	0%
Directe werkingskosten	49.982	64.469	38.564	-40%
Indirecte werkingskosten	848.358	815.757	739.026	-9%
Totaal	2.812.235	2.396.372	1.924.162	-20%

Bron: SIBELGA

3.4 Onderbreking van de gastoevoer na een beslissing van het vrederecht en 'end of contract'

3.4.1 Afsluiting bij beslissing van de vrederechter ('cut off')

Net als voor elektriciteit bepaalt de Brusselse wetgeving dat een verbreking van een leveringscontract ingevolge een beslissing van het vrederecht die leidt tot een onderbreking van de gastoevoer, niet mag worden uitgevoerd in de periode van 1 oktober tot 31 maart (winterperiode).

De voor deze activiteit toegekende kosten voor 2023 zijn als volgt:

Tabel 7: 'Cut off'

Cut off	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	17.391	18.161	21.696	19%
Directe werkingskosten	52.631	36.007	45.396	26%
Indirecte werkingskosten	27.777	24.256	29.004	20%
Totaal	97.799	78.423	96.096	23%

3.4.2 'End of contract' (EOC)

Wat het 'End of Contract' betreft, herinneren we eraan dat BRUGEL in zijn vorig advies had vermeld dat de kosten moeten worden opgenomen in de openbare dienststopdrachten en dat het niet-factoreren van deze afsluitingskosten moet worden veralgemeend, ongeacht de daadwerkelijke datum van het einde van het contract. De door SIBELGA voor deze opdracht geraamde kosten zijn als volgt:

Tabel 8: End of Contract

End of Contract Residentieel E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	70.360	80.195	90.379	13%
Directe werkingskosten	69.643	45.115	47.432	5%
Indirecte werkingskosten	79.348	80.267	87.399	9%
Totaal	219.352	205.577	225.211	10%
End of Contract Residentieel G	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	40.819	45.853	51.914	13%
Directe werkingskosten	53.956	34.782	36.804	5%
Indirecte werkingskosten	49.807	48.680	53.140	9%
Totaal	144.582	129.315	141.858	10%

Bron: SIBELGA

4 Dienst voor de opvolging van de relatie met de consument

Artikel 25^{quattuordecies}, § 4 van de elektriciteitsordonnantie bepaalt dat SIBELGA, in het kader van haar openbare dienststopdrachten en -verplichtingen als netbeheerder, het publiek een efficiënte dienst voor de behandeling van klachten moet aanbieden via eenvoudige, transparante en gratis procedures.

In zijn advies ODO 2022 herhaalde BRUGEL zijn verzoek om informatie over de kosten van het IT-beheerinstrument van deze dienst en de details van de indirecte werkingskosten.

BRUGEL is ook ingenomen met:

de noodzaak om meer details te verstrekken over de volgende punten:

- de preventieve en corrigerende maatregelen van de controle-, informatie- en klachtendienst van SIBELGA;
- de personeelskosten van de dienst;
- de kosten van het IT-beheerinstrument van deze dienst en de details van de indirecte werkingskosten.

BRUGEL stelt vast dat SIBELGA in haar programma op beide punten duidelijke informatie heeft verstrekt, met name:

- SIBELGA heeft toegelicht dat de preventieve of corrigerende maatregelen van de dienst gericht zijn op het verbeteren van de door SIBELGA opgezette procedures en het bewust maken van het personeel van de terugkerende problemen die worden vastgesteld bij klachten om deze te vermijden of op zijn minst hun aantal te verminderen.
- De dienst zal worden bemand met 3,1 VTE's (0,6 VTE management, 2 VTE's tarief A en 0,5 VTE tarief B).

BRUGEL is van mening dat, gezien de verstrekte gegevens, de kosten die worden toegewezen aan het personeel van de dienst, redelijk lijken en juicht de inspanningen toe die deze dienst levert om preventieve en corrigerende maatregelen te nemen. Niettemin herhaalt BRUGEL zijn verzoek om informatie over het derde punt hierboven, namelijk de kosten van het IT-beheerinstrument.

- de noodzaak om de kwaliteit van de dienstverlening van SIBELGA te verbeteren om het hoge niveau van competentie en professionalisme te behouden, in het bijzonder met betrekking tot:
 - een duidelijkere en meer gedetailleerde motivering van de genomen besluiten, aangepast aan elk geval en toegankelijk voor de niet-professionele gebruiker;
 - meer gedetailleerde en beter verstaanbare uitleg over de rechtzettingen van facturen als resultaat van een klachtenprocedure of een gerechtelijke actie;
 - een uitvoerigere benadering met betrekking tot de verwerking van de aanvragen van schadevergoedingen.

BRUGEL merkt op dat SIBELGA in haar programma geen informatie verstrekt over de verbeteringen die zij heeft aangebracht aan de hieronder vermelde processen. BRUGEL herhaalt daarom zijn verzoek uit het ODO-advies voor 2021.

De volgende tabel geeft de gegevens weer met betrekking tot het budget voor deze dienst.

Tabel 9: Budget dienst klachtenbehandeling

Klachten E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	231.173	231.173	264.566	14%
Directe werkingskosten	5.258	5.258	265	-95%
Indirecte werkingskosten	139.245	139.245	184.490	32%
Totaal	375.676	375.676	449.321	20%
Klachten G	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	124.478	124.478	142.459	14%
Directe werkingskosten	2.831	2.831	142	-95%
Indirecte werkingskosten	74.978	74.978	99.341	32%
Totaal	202.287	202.287	241.942	20%

Bron: SIBELGA

5 Stroomtoevoer voor kermissen en festiviteiten

Art. 24 bis 8° van de elektriciteitsordonnantie bepaalt dat bij afname van elektriciteit van het distributienet, het leveren van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg volgens de technische en financiële voorwaarden bepaald bij of krachtens het technisch reglement van het net deel uitmaakt van de openbare dienststopdrachten ten laste van SIBELGA.

SIBELGA moet ervoor zorgen dat de kosten van de activiteit betreffende de bevoorrading van kermissen en festiviteiten (KeFe) geen impact hebben, m.a.w. dat de ontvangsten de uitgaven volledig dekken. In elk programma specificiert SIBELGA het volgende: "hoewel het aanvankelijk de bedoeling was dat de financiële voorwaarden van toepassing op de aansluiting, het administratieve beheer en de verbruikte energie¹¹ het zouden toelaten dat de bij deze activiteit gegenereerde inkomsten alle kosten dekken, moeten we vaststellen dat een dergelijk evenwicht niet kan worden gerealiseerd in de praktijk en dat een onderlinge verdeling op basis van een hogere kWh plaatsvindt."

BRUGEL had aan SIBELGA gevraagd om de financiële voorwaarden voor deze activiteit te herzien en de onderlinge verdeling via de periodieke tarieven te beperken en dit evenwicht te proberen na te streven.

De laatste wijziging van de ordonnantie heeft de door BRUGEL in zijn adviezen¹² gevraagde rechtszekerheid geboden om een deel van de kosten van deze activiteit te mutualiseren. Daarom is bepaald dat: "in voorkomend geval, het verschil tussen de aan deze opdracht verbonden kosten en de facturering ten laste komt van de begroting voor de uitvoering van de openbare dienststopdrachten".

Bijgevolg bevat de begroting voor 2023, wat de begroting betreft, de op het niveau van die van 2019 'bevroren' tarieven voor werkzaamheden¹³ en de maximumprijs voor de verkoop van energie van het derde kwartaal van 2022. De nieuwe standaardtarieven zijn gebruikt voor de interne VTE's.

Beschrijving van het werk	Tarief 2020 Tem 28/10/2020	Tarief 2020 Vanaf 29/10/2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Markten & Feestelijkheden					
Verbruik (per kWh)	100% MP (***)	100% MP (***)	100% MP (***)	100% MP (***)	100% MP (***)
Forfait voor festiviteiten van minder dan 10 dagen met enkelfasige aansluiting tussen 25A en 40A (per dag)	2	2	2	2	2
Forfait voor festiviteiten van minder dan 10 dagen met driefasige aansluiting tussen 25A en 63A (per dag)	4	4	4	4	4
Forfait voor festiviteiten van minder dan 10 dagen met driefasige aansluiting tussen 80A en 125A (per dag)	10	10	10	10	11
Forfait voor festiviteiten van minder dan 10 dagen met driefasige aansluiting boven 125A (per dag)	20	20	21	21	21
Forfait enkelfasige aansluiting 25 tot 40 A	358	201	201	201	201
Forfait driefasige aansluiting 25 tot 63 A	379	213	213	213	213
Forfait driefasige aansluiting 80 tot 125 A	379	213	213	213	213
Forfait driefasige aansluiting 250 A	755	424	424	424	424
Plaatsing/wegnemen of werken aan een kast voor de aansluiting van een marktinstallatie	volgens bestek	volgens bestek	volgens bestek	volgens bestek	volgens bestek
Kosten voor de opening en sluiting van een toegangspunt	90	90	95	100	105
Kosten administratief beheer in geval van bankdomiciliëring	112	63	63	63	63
Kosten administratief beheer zonder bankdomiciliëring	230	129	129	129	129

¹¹ Goedgekeurd door BRUGEL

¹² Cf. Advies 2020|120-314 en Advies 2021|207-337 over de programma's voor de openbare dienststopdrachten van Sibelga, respectievelijk voor 2021 en 2022.

¹³ Cf. op de website van www.sibelga.be het tariefrooster 2019 (niet-periodieke tarieven/technische diensten/kermissen en festiviteiten) goedgekeurd door Brugel.

Tabel 10: Evolutie van het geprogrammeerde budget

Kefe	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	230.674	221.393	275.587	24%
Materiaal	44.514	44.514	38.339	-14%
Directe werkingskosten	9.408	5.634	4.852	-14%
Indirecte werkingskosten	328.549	325.469	399.187	23%
Facturering	-543.258	-417.295	-633.638	52%
Totaal	69.886	179.714	84.327	-53%

Bron: SIBELGA

6 Openbare verlichting van gemeentewegen

Artikel 24bis van de Elektriciteitsordonnantie bepaalt dat het programma van de ODO's van de DNB voor het jaar 2023 een specifiek hoofdstuk 'Verbetering van de energieprestatie van de openbare verlichting' moet bevatten, met onder meer de volgende elementen:

- het energiekadaster van de straatverlichting beheerd door de distributienetbeheerder;
- een weergave van de verbruiksevolutie in de voorbije vijf jaar;
- het investeringsprogramma;
- een voorstelling van de vooropgestelde technologische en beheerskeuzes;
- de bevoorradingsbronnen;
- een prognose van de verbruiksevolutie voor de komende vijf jaar;
- een beschrijving van het aantal en van de frequentie van de pannes, van de gebreken en de interventietermijnen van de distributienetbeheerder, alsook van de door de distributienetbeheerder genomen maatregelen om een snel herstel van de installaties te verzekeren.

SIBELGA behandelt deze elementen in haar programma, waarbij zij erop toeziet dat deze opdracht wordt uitgevoerd met inachtneming van een evenwicht tussen de kwaliteit van de dienstverlening, de verwezenlijking van de doelstellingen inzake verbetering van de energie-efficiëntie en de verbruikswinst en de beheersing van de kosten.

Dit hoofdstuk bevat de belangrijkste opmerkingen van BRUGEL over het door SIBELGA voorgestelde programma.

6.1 Overzicht van het voorgestelde programma

De activiteit in verband met het beheer van de gemeentelijke openbare verplichting is, vanuit budgettair oogpunt, de belangrijkste ODO van de DNB. De budgetten die SIBELGA voorstelt om deze opdracht uit te voeren, zijn de laatste jaren sterk gestegen en overschrijden sinds vier jaar meer dan dertig miljoen euro. In 2023 stijgen ze tot bijna veertig miljoen euro. Gezien het belang van deze ODO (zowel technologisch als budgettair) herinnert BRUGEL eraan dat het door SIBELGA ingediende modelverslag moet worden aangepast. BRUGEL is van mening, zoals voorgesteld in zijn [advies nr. 296](#)¹⁴ in verband met het voorstel tot wijziging van de elektriciteitsordonnantie en de gasordonnantie, dat het gepaster zou zijn dat deze ODO het voorwerp zou uitmaken van een echt meerjarig investerings- en exploitatieplan.

Overeenkomstig de in april 2022 aangenomen ordonnantie presenteert SIBELGA een driejarige prognose van haar begroting voor de openbare verlichting en integreert zij de wijzigingen van de ordonnantie in haar programma voor 2023.

¹⁴ Advies gepubliceerd op de website van BRUGEL:
<https://www.brugel.brussels/publication/document/advies/2020/nl/ADVIES-296-WIJZIGING-ordonnantie-ELEKTRICITEIT-GAS-CLEAN-ENERGY.pdf>

6.2 Budgettaire opvolging

De onderstaande tabel toont de evolutie van de budgetten (geprogrammeerd en gerealiseerd) met betrekking tot het beheer van de openbare verlichting sinds 2020.

Om deze opdracht uit te voeren stelt SIBELGA voor het jaar 2023 een budget van € 39.298.332 voor, d.w.z. een stijging met 12,2% ten opzichte van het budget van het programma 2022. Zoals elk jaar is de activiteit 'Constructie van de openbare verlichting'¹⁵ financieel gezien de belangrijkste activiteit.

Tabel 11: Budget openbare verlichting

	Programma 2020	Gerealiseerd in 2020	Programma 2021	Gerealiseerd in 2021	Programma 2022	Programma 2023	Programma 2024	Programma 2025
Verlichting verlichting (totaal)	31.564.933	24.860.040	34.067.768	26.841.287	35.018.794	39.298.332	38.773.927	38.986.931
Constructie van de openbare verlichting	16.430.251	12.174.683	18.849.292	12.995.460	19.563.838	17.842.406	19.409.575	19.781.721
Onderhoud openbare verlichting	5.225.717	5.043.171	6.334.878	6.770.910	6.255.034	6.666.323	6.558.477	6.625.203
Energievoorziening voor de openbare verlichting	7.412.964	6.789.861	6.691.616	6.579.487	6.599.921	13.010.134	12.805.875	12.408.893
Ontwikkeling OV-beheerstool (OV-project)	2.496.000	852.325	2.192.000	495.430	2.600.000	1.330.776	0	0
Verschil	Realiteit versus programma	-21,24%	Realiteit versus programma	-21,21%				

Uit de verstrekte informatie blijkt ook dat het ODO-budget de afgelopen jaren aanzienlijk is gestegen. Deze stijging kan over het geheel genomen worden verklaard door de stijging van de kosten van de aannemers en het materiaal, maar ook door de integratie van IT-projecten sinds het programma voor 2020¹⁶. Voor het jaar 2023 is de uitzonderlijke stijging van het budget voor de ODO's voornamelijk te wijten aan de verdubbeling van de kosten van de energievoorziening voor de OV. Uit de verstrekte informatie blijkt trouwens ook dat de door SIBELGA verstrekte budgetten systematisch te hoog worden geraamd.

¹⁵ Deze activiteit bestaat uit het plaatsen van nieuwe verlichtingspalen, de renovatie ervan, het uitvoeren van tests ...

¹⁶ De tariefmethodologieën 2020-2024 voorzien in de integratie van alle ODV-projecten in het programma voor de openbare dienst opdrachten, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bv. IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting enz.). Tot nu toe waren deze kosten niet opgenomen in het programma.

6.3 De staat van het bestaande park verlichtingspalen

In augustus 2022 telde het Brusselse gemeentelijke straatverlichtingsnet 89.759 lampen. Een analyse van de door SIBELGA gebruikte technologieën en hun evolutie in de voorbije jaren wordt voorgesteld in het [advies nr. 349](#)¹⁷ van BRUGEL over het ODO-verslag voor 2021.

De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de evolutie van het SIBELGA-verlichtingspark zijn de volgende:

- het aantal geïnstalleerde lampen is van 2007 tot 2021 met bijna 26,4%¹⁸ gestegen;
- het gemeentelijke verlichtingspark bestaat momenteel voornamelijk uit metaalhalidelampen en hogedruknatriumlampen;
- het aantal metaalhalidelampen is aanzienlijk toegenomen ter bevordering van de verlichting met wit licht;
- de energieverblindende hogedrukkwiklampen vertegenwoordigen nog slechts 0,45% van het park in 2021, terwijl dat in 2010 meer dan 10% was;
- de vernieuwing van de installaties heeft de globale energie-efficiëntie verbeterd en dit ondanks de constante stijging van het aantal geïnstalleerde verlichtingspalen;
- Het gemiddelde vermogen per armatuur is tussen 2007 en 2021 met 35% gedaald.
- Het park telt 6.719 ledlampen, wat neerkomt op 7,6 % van het totale park. Dit aantal zal in de komende jaren nog aanzienlijk toenemen.

6.4 Het investeringsprogramma voor 2023

- **Installatie en vernieuwing van de verlichtingspalen**

In de vorige programma's hanteerde SIBELGA om het aantal te vervangen verlichtingspalen vast te stellen, een hypothese die uitging van een geraamde levensduur van 20 tot 25 jaar. Rekening houdend met deze grens stelde SIBELGA zich tot doel om jaarlijks ongeveer 4% van het verlichtingspalenpark te vervangen. SIBELGA was zo van plan om in 2022 3.500 nieuwe verlichtingspalen te installeren.

Sinds 01.05.2019 zijn alle door SIBELGA bestelde toestellen ledverlichtingen. De nieuwe geïnstalleerde verlichtingspalen zullen ook worden uitgerust met een 'verlichtingscontroller', zodat ze op afstand kunnen worden bediend.

In zijn eerdere adviezen heeft BRUGEL de noodzaak benadrukt om de investeringscriteria voor de vernieuwing van het openbare verlichtingspark te formaliseren. Tot nu toe deelde SIBELGA deze criteria alleen per brief mee aan de gemeenten. Het formaliseren en objectiveren van deze criteria is echter van essentieel belang, in acht genomen dat ze bepalend zijn voor de al of niet tenlasteneming van de kosten binnen het ODO-budget¹⁹. In zijn [advies 305](#)²⁰ over het ODO-uitvoeringsverslag voor

¹⁷ Advies gepubliceerd op de website van BRUGEL:

<https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2022/nl/ADVIES-340-ODO-VERSLAG-2021.pdf>

¹⁸ Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door de toename van het aantal verlichtingspunten bij de vernieuwing van bestaande openbare verlichtingstoestellen, de uitbreiding het wegennet, de overname van installaties (woonwijken enz.) en de verlichting van nieuwe, tot dan toe onverlichte zones (bijvoorbeeld meer verlichting op oversteekplaatsen voor voetgangers).

¹⁹ De kosten van de investeringen die op verzoek van de gemeenten worden gedaan, maar die niet aan de investeringscriteria voldoen, moeten door hen worden gedragen.

²⁰ <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-305-VERSLAG-openbare-dienststopdrachten-SIBELGA-2019.pdf>

2019 heeft BRUGEL erop gewezen dat een bepaald aantal geïnstalleerde verlichtingspalen niet voldeed aan de vastgestelde investeringscriteria.

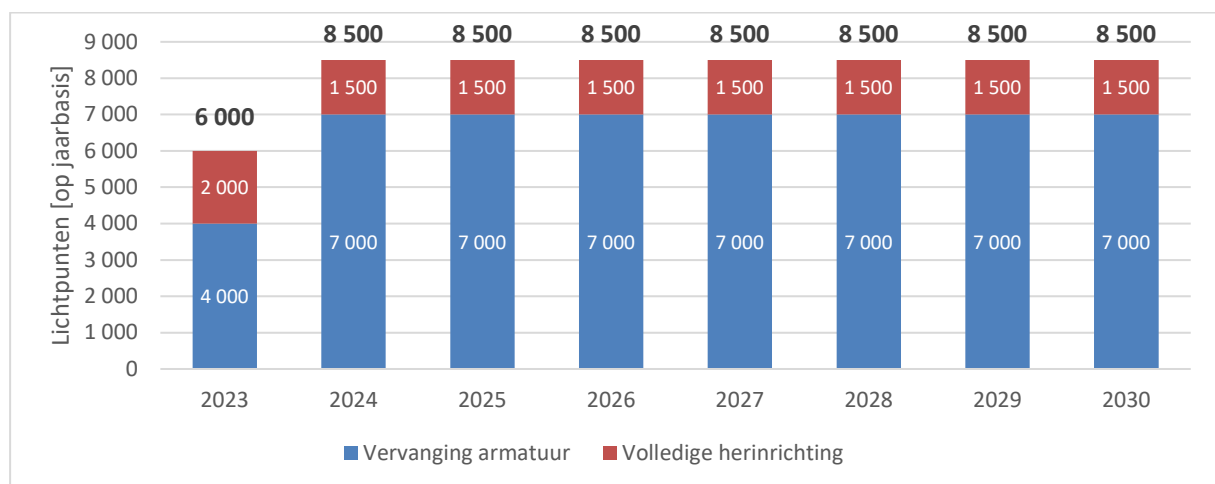
SIBELGA zet de formalisering voort en somt in haar programma ODO 2023 de technische elementen²¹ op die het mogelijk maken de projecten uit te voeren in volgorde van belangrijkheid, waarbij wordt gezorgd voor een goed geografisch evenwicht.

Zoals vermeld in haar vorige programma, zal SIBELGA vanaf 2023 een belangrijke wijziging aanbrengen in asset management door een nieuwe aanpak toe te passen om de overschakeling van armaturen op ledtechnologie te versnellen²².

In haar plan voorziet SIBELGA in de vervanging van 65.500 lichtpunten (LP's) in de komende acht jaar, waarvan 6.000 LP's in 2023 en 8.500 LP's per jaar tot in 2030, in vergelijking met 3.500 LP's voor het jaar 2022.

Om deze versnelling mogelijk te maken, zal SIBELGA de werklust optimaliseren door na te gaan voor welke LP's een vervanging van de armatuur volstaat, en die dus te onderscheiden van de complexere, tijdrovende en dure volledige herinrichtingsprojecten²³, vergelijkbaar met wat tot in 2022 is gebeurd.

Figuur 4: Voorlopig programma voor de vervanging van lichtpunten 2023-2030

BRUGEL juicht de ambitie van het programma voor de vervanging van lichtpunten tegen 2030 toe, evenals de nieuwe asset management-aanpak ter ondersteuning van dit programma. BRUGEL neemt dus nota van de belangrijke verbeteringen die SIBELGA in haar programma 2023 voor de openbare verlichting heeft aangebracht en die over het algemeen een gunstige respons zijn op de aanbevelingen die BRUGEL in het verleden heeft gedaan.

²¹ Prioritaire verwijdering van de laatste kwiklampen en de laatste stukken met 50/16 kabels, optreden van storingen, herziening in geval van 'slecht verlichte' zones, installaties in slechte staat, oudste en meest energieverslindende installaties.

²² Het doel is enerzijds rekening te houden met de geplande uitfasering van de productie van traditionele lampen (cf. Europese regelgeving) en anderzijds het elektriciteitsverbruik als gevolg van de openbare verlichting zoveel mogelijk te beperken.

²³ Projecten voor volledige herinrichting met vervanging van de stroomkabels, de dragers (palen/consols) en de lichtarmaturen.

- **Project Intelligent Street Lighting**

SIBELGA neemt in haar programma haar planning op met betrekking tot de implementatie van ISL (Intelligent Street Lighting). ISL is een systeem waarmee het lichtpunt op afstand kan worden bediend. Het bestaat uit drie lagen: de verlichtingsstoestellen, de communicatielaag en het centrale besturings- en monitoringsysteem.

De beweegredenen van SIBELGA en het tijdschema voor de uitvoering van het ISL-project werden reeds becommentarieerd in de vorige adviezen van BRUGEL over het ODO-programma.

Op 25.08.2022 waren in het park 9.600 'verlichtingscontrollers' geïnstalleerd en werden 9.200 verlichtingspalen op afstand bediend. De DNB schat dat tegen eind 2022 11.000 verlichtingspalen op afstand kunnen worden bediend. SIBELGA verwacht dat de installatie van de 'verlichtingscontrollers' op de laatste bestaande compatibele armaturen (ISL Ready) begin 2023 voltooid zal zijn.

Alvorens met de implementatie van de ISL te beginnen, had SIBELGA verklaard dat de business case van het project 'neutraal' was. De kosten van de uitrol ervan zouden daarbij in het algemeen worden gecompenseerd door de verwachte opbrengsten. In haar programma voor het jaar 2023 vermeldt SIBELGA echter de voornamelijk kwalitatieve voordelen die de overschakeling naar op afstand bediende verlichting motiveren, maar ook "de positieve businesscase van een volledige uitrol", zonder evenwel cijfers te geven die het mogelijk maken deze laatste bewering vandaag te staven. Gezien de aanzienlijke kosten van dit project, **herhaalt BRUGEL zijn standpunt dat het noodzakelijk is dat SIBELGA in de volgende verslagen een specifieke follow-up van die businesscase presenteert. Het doel van deze follow-up is om BRUGEL in staat te stellen om erover te waken dat de DNB controle heeft over de implementatiekosten van zijn project, maar ook om de daadwerkelijke realisatie van de verwachte opbrengsten te controleren**²⁴.

Dit verzoek tot opvolging is des te legitiemer daar het voorontwerp tot wijziging van de ordonnantie een nieuwe bepaling bevat die als volgt luidt: "De distributienetbeheerder voert deze opdracht uit met inachtneming van een evenwicht tussen de kwaliteit van de dienstverlening, de verwezenlijking van de doelstellingen inzake verbetering van de energie-efficiëntie en besparing op het verbruik en kostenbeheersing."

6.5 Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen

Onderstaande figuur toont de evolutie van het elektriciteitsverbruik voor openbare gemeenteverlichting en een prognose van 2022 tot 2027.

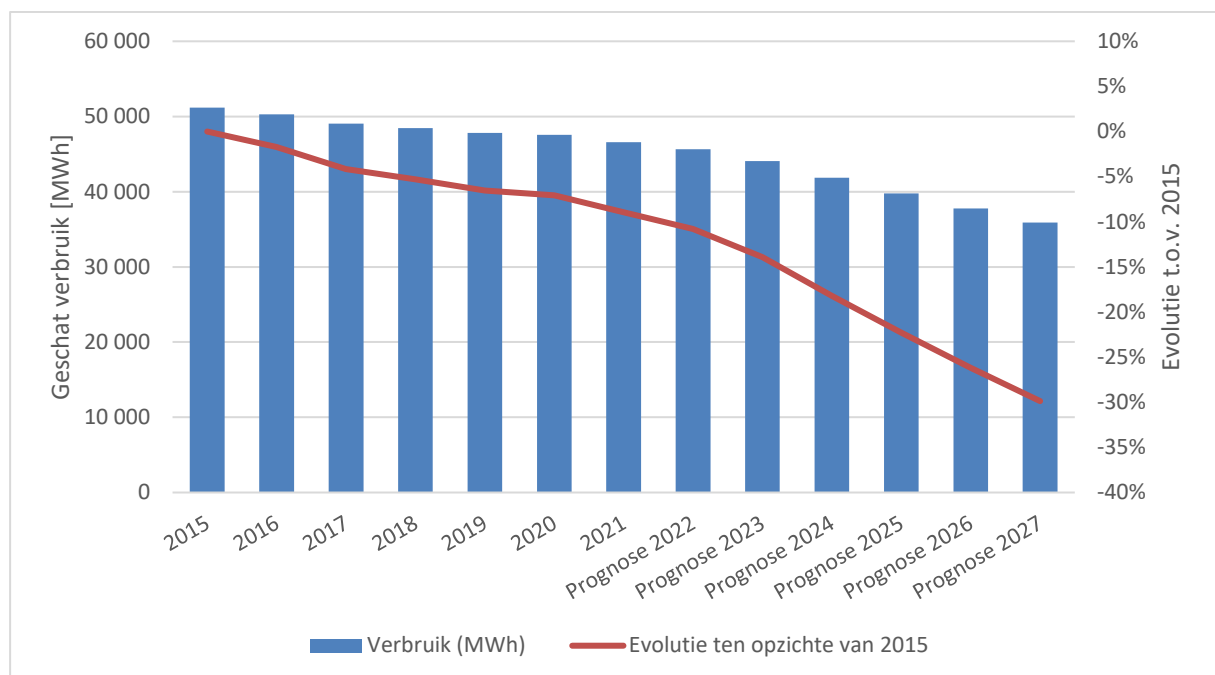
Ter herinnering, het energieverbruik van de verlichtingspalen wordt niet gemeten maar geraamd door het aantal werkingsuren te vermenigvuldigen met door SYNERGRID vooraf vastgestelde vermogensforfaits voor elk type lamp. In dit kader specificeert SIBELGA in haar programma dat deze resultaten geen rekening houden met het reeds geïmplementeerde dimmen, aangezien de computerapplicaties deze berekening niet mogelijk maken. Met de komst van de ISL-tool is het nu mogelijk (sinds 01/07/2021) om rekening te houden met de werkelijke meting van het verbruik van op afstand bediende verlichtingspalen, met inbegrip van de impact van het dimmen. BRUGEL vestigt de

²⁴ Volgens de businesscase van SIBELGA betreft het grootste deel van de verwachte opbrengsten een vermindering van het elektriciteitsverbruik dankzij de mogelijkheid tot fijner dimmen.

aandacht van SIBELGA op de impact van de vergissingen bij de raming van het verbruik van de armaturen op de kwaliteit van de toewijzing van de leveranciers. Daarom moet het veralgemeend gebruik van tools voor de meting van het werkelijke verbruik worden onderzocht, onder meer via slimme meters of op afstand uitleesbare meters, om het huidige settlement-model te verbeteren

De onderstaande figuur toont aan dat het geschatte verbruik van de openbare verlichting van 2015 tot 2021 met 9% is gedaald, terwijl het aantal verlichtingspalen in dezelfde periode met bijna 9% is toegenomen. Deze trend is het resultaat van acties die SIBELGA heeft ondernomen om energieverslindende verlichtingspalen te vervangen.

Figuur 5: Evolutie van het verbruik van de openbare verlichting

Voor 2023 raamt SIBELGA het verbruik op 44,06 GWh. In tegenstelling tot vorig jaar, toen SIBELGA een constante daling van 1% per jaar over de periode 2021-2026 voorspelde, past SIBELGA dit jaar haar hypothese aan en houdt ze rekening met een versterking van de daling²⁵ van het verbruik door de versnelling van de omschakeling naar ledlampen en de potentiële energiebesparingen die daaruit kunnen voortvloeien. Op termijn zou het geraamde verbruik op deze basis 30,77 GWh bedragen in 2030, d.w.z. een vermindering met 35% ten opzichte van het niveau van 47,55 GWh in 2020. **BRUGEL zal het toezicht op het verbruik nauwlettend in het oog blijven houden, met name met het oog op de grote investeringen die worden gedaan voor de uitvoering van het ISL-project.**

²⁵ -2% in 2022, -3,5% in 2023, en vervolgens -5% per jaar over de periode 2024-2030

6.6 Belichting van het erfgoed

In overeenstemming met de aanbevelingen van BRUGEL heeft de Brusselse regering het principe aangenomen²⁶ dat de kosten voor de installatie, het onderhoud of het verbruik van verlichtingspalen die gebruikt zouden worden in het kader van de valorisatie van erfgoed, moeten worden verworpen. In de ordonnantie wordt ook, via een nieuwe bepaling, gepreciseerd dat de ODO betreffende het beheer van de openbare verlichting geen betrekking heeft op decoratieve verlichting. Bijgevolg zal de DNB de 25 bestaande belichtingsinstallaties tegen eind 2023 overdragen.

Bovendien bepaalt een kaderovereenkomst afgesloten in mei 2021 tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en SIBELGA dat een nieuwe specifieke opdracht zal worden toegewezen aan de DNB in het kader van de belichting van het Brussels erfgoed. De aan SIBELGA toevertrouwde opdracht bestaat in de coördinatie en de opvolging van de studies en de realisatie van de belichting. De DNB verklaart ook dat de overeenkomst niet voorziet in de energielevering of het toekomstige onderhoud van deze installaties. Het ODO-programma voor het jaar 2023 voorziet in een bedrag van € 1.146.012 voor kosten ten laste van de OV-werkzaamheden, dat volledig aan het Gewest zal worden doorberekend. Met deze doorberekening is in de begroting rekening gehouden, om de kosten te neutraliseren.

BRUGEL vraagt aan SIBELGA dat de DNB in haar volgende ODO-uitvoeringsverslagen preciseert hoe de onderhouds- en verbruikskosten van de installaties die onder het toepassingsgebied van deze overeenkomst vallen, worden gedekt.

6.7 Beheer van de installaties op gekadastreerde percelen

Uit het verslag van de ODO's 2020 bleek dat SIBELGA verlichtingsinstallaties heeft geïnfiltreerd die zich soms op privédomeinen bevinden. Na een eerste werk van inventarisering uitgevoerd in 2012-2013, heeft de DNB retrocessieregels op punt gesteld.

SIBELGA plant zo om installaties te exploiteren die zich bevinden op gekadastreerde percelen en die voldoen aan volgende voorwaarden:

- de toegang tot het perceel is vrij voor iedereen;
- de toegang is gratis;
- de gemeente onderhoudt de ruimte (begroeiing, afval, wegen).

In zijn [advies nr. 329](#) over het ODO-verslag van SIBELGA voor het jaar 2020 wees BRUGEL op het feit dat **9.937 lichtpunten zijn geïnstalleerd op gekadastreerde percelen, wat in die tijd goed was voor 11% van het totaal**. Zoals hierboven vermeld, hoeven niet al deze installaties te worden geretrocedeerd: sommige kunnen deel vormen van de openbare verlichting volgens de vastgestelde criteria.

SIBELGA heeft inmiddels opdracht gegeven tot een juridische analyse, waaruit blijkt dat, om een installatie uit te sluiten uit de reikwijdte van de opdracht, "het enige doorslaggevende criterium in feite dat van de vrije doorgang voor het publiek is". SIBELGA overweegt daarom bezoeken ter plaatse te organiseren om een inventaris op te maken van de installaties die betrokken zijn bij een overdracht, en voegt eraan toe dat dit enige tijd zal vergen.

Ten slotte is BRUGEL van mening dat het, **gezien het grote aantal betrokken installaties**, noodzakelijk is dat **dit werk van inventarisering zo snel mogelijk wordt uitgevoerd. Het**

²⁶ In zijn beslissing van 6 mei 2021 betreffende de goedkeuring van het ODO-rapport van SIBELGA voor het jaar 2019

ODO-budget mag niet worden belast met het beheer van verlichting die geen deel vormt van de gemeentelijke openbare verlichting.

6.8 Ontwikkelingsprognoses

BRUGEL meent dat het raadzaam is om gericht na te denken over de evolutie van de organisatie, door de overheden, van het beheer van de openbare verlichting in Brussel.

De prognoses zoals voorgesteld in [advies nr. 329](#) van BRUGEL kunnen betrekking hebben op:

- centralisatie van het beheer van de openbare verlichting in Brussel, met inbegrip van de verlichting van gemeentelijke en gewestwegen;
- gediversifieerde financiering van de openbare verlichting.

De kwestie van de diversificatie van de financiering van ODO's en met name het beheer van de openbare verlichting is des te relevanter in de context van de stijgende energiekosten voor de gebruiker. BRUGEL acht het noodzakelijk dat alle kosten van deze ODO niet langer worden doorgerekend op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse gebruiker. BRUGEL pleit voor de invoering van een aanvullende financiering door de overheid (zoals in Vlaanderen en Wallonië het geval is).

7 Conversie van arm gas naar rijk gas

De artikelen 18 en 18bis van de gasordonnantie zoals gewijzigd door de ordonnantie van 23 juli 2018 bevatten in hun bepalingen nieuwe openbare dienstopdrachten voor de DNB. Deze nieuwe opdrachten bestaan voornamelijk uit begeleidingsmaatregelen bij het conversieproject gas dat is gepland voor de periode 2020-2024. Het gaat voornamelijk om:

- 1) de verspreiding van duidelijke en objectieve informatie, binnen een gepaste termijn, over de doelstellingen nagestreefd in het plan voor de gasomschakeling, de modaliteiten voor de uitvoering ervan en de gevolgen;
- 2) de opstelling en de goede uitvoering van het plan voor de aanpassing van het net met het oog op de omschakeling van het gasnet;
- 3) de financiering van de compatibiliteitscontroles en desgevallend van de aanpassingen die dienen te gebeuren aan de toestellen van de netgebruikers die zich in een kwetsbare of achtergestelde situatie bevinden.

De laatste fase van het conversieplan vond plaats in september 2022, op enkele uitzonderingen na, en het ODO-programma 2023 is beperkt tot € 100.000 aan beheerskosten en € 50.000 aan toegekende premies, wat overeenkomt met 500 eenheden * € 100/premie. Deze financiering moet worden voortgezet tot één jaar na de conversie, d.w.z. september 2023. Wat de communicatiekosten betreft, is de begroting voor 2023 nul, aangezien er geen verdere communicatie nodig is.

Veiligheid van de binneninstallaties voor gas (VBIG).

SIBELGA is belast met het aanbieden van een gratis preventiedienst aan huishoudens die daarom vragen om de veiligheid van hun binneninstallatie voor gas te waarborgen. Het budget voor deze ODV is tussen het programma voor 2022 en dat voor 2023 met 20% gestegen. Een deel van deze stijging wordt gerechtvaardigd door een stijging van de personeelskosten met 6%, niet wegens een versterking van de teams, maar wegens de onbeschikbaarheid van een deel van het personeel. Het andere deel is het gevolg van de herziening van de toeslagen en de standaardtarieven. De begroting voor 2023 bedraagt dus € 913.030.

8 RENOCLICK-project

8.1 Algemeen principe van het programma

Naar aanleiding van het beheerscontract 2021-2023 die tussen het Gewest en SIBELGA is gesloten, heeft het RenoClick-programma tot doel een 'uniek loket' op te richten voor de lokale, gewestelijke en gemeenschapsoverheden om de acties van hun energieplan (energie-efficiëntie, productie van hernieuwbare energie, renovatie van gebouwen, monitoring enz.) te identificeren, te structureren, te faseren en te coördineren.

In het licht van de gewestelijke uitdagingen zijn de strategische doelstellingen in verband met de opdrachten van het RenoClick-programma als volgt²⁷:

I° "Meewerken aan het bereiken van koolstofneutraliteit in het Brussels Gewest tegen 2050"

²⁷ Uittreksel uit het beheerscontract

- 2° "De grondige en duurzame renovatie van de Brusselse openbare gebouwen vergemakkelijken, versnellen en intensiveren";
- 3° "Het grootste deel van het Brusselse openbare gebouwenbestand op een zeer laag niveau van energieverbruik brengen en dit waar mogelijk koppelen aan de lokale productie van hernieuwbare energie en duurzaamheidsnormen";
- 4° "Een snelle opmars van de bouwsector, zowel kwalitatief als kwantitatief, stimuleren, met als logisch gevolg de creatie van veel lokale banen en de specialisering van de ondernemingen in de renovatie van de tertiaire en de residentiële sector en de productie van hernieuwbare energie";
- 5° "De voorbeeldfunctie van de overheid op het vlak van energie concreet waarmaken";
- 6° "De energie-uitgaven van de overheid optimaliseren";
- 7° "De procedures voor de aankoop van energiegerelateerde werkzaamheden, leveringen of diensten optimaliseren door mutualisering";
- 8° "De groenestroomproductie in het Brussels Gewest sterk verhogen";
- 9° "De overheidsgebouwen op het grondgebied van het BHG zo veel mogelijk groene stroom laten produceren";
- 10° "De sector van de hernieuwbare energie en de energierenovatie stimuleren".

Het RenoClick-programma beoogt te beantwoorden aan de gewestelijke doelstellingen inzake de vermindering van broeikasgassen en de doelstellingen van de globale renovatiestrategie 2050 voor de Brusselse gebouwen, alsook de ambities in verband met de voorbeeldfunctie van de overheid.

Het moet de uitvoering van de renovatiestrategie voor de overheidsgebouwen mogelijk maken en de overheid blijven begeleiden bij haar initiatieven op het gebied van de productie van duurzame energie en energie-efficiëntie.

De doelgroep van begunstigden bestaat uit:

- lokale overheden: gemeenten, OCMW's, politiezones en door hen opgerichte of gecontroleerde verenigingen;
- gewestelijke overheden: de gewestelijke autoriteiten (kabinetten en besturen) en de instanties die ervan afhangen;
- de communautaire overheden.

8.2 Een unieke openbare dienstopdracht

8.2.1 Verantwoordelijkheden van SIBELGA

SIBELGA zorgt, onder toezicht van het Gewest, voor de coördinatie van het hele programma door een volledige dienstverlening te bieden, vanaf de voorbereidingsfase tot de realisatie, namelijk²⁸:

- identificatie van de begunstigden onder de aanvragers en follow-up;
- analyse van de haalbaarheid en de rentabiliteit (businesscase);
- de voorbereiding, bestelling, opvolging en oplevering van de werkzaamheden;

²⁸ De opdrachten/activiteiten van Sibelga zijn nader beschreven in het beheerscontract.

- begeleiding van de begunstigde overheidsinstanties bij de nodige administratieve procedures;
- ondersteuning bij de exploitatie en het onderhoud van technische installaties;
- het sluiten en beheren van te plaatsen overheidsopdrachten voor de succesvolle uitvoering van de projecten en de betrekkingen met de opdrachtnemers.

In het kader van haar coördinatieopdracht moet SIBELGA zich laten bijstaan door gespecialiseerde dienstverleners (in het bijzonder technisch adviseurs) waarvoor zij ook een beroep zal doen op de markt.

8.2.2 Financiering

Voor de verwezenlijking van deze opdrachten heeft het Gewest zich ertoe verbonden om voor de duur van het beheerscontract aan SIBELGA een jaarlijkse subsidie te verlenen ter dekking van de personeelskosten van haar dochterverenootschap voor exploitatie, consultancy en werken, en van de kosten voor de leveringen, werkzaamheden en diensten die nodig zijn voor de uitvoering van het programma.

In de praktijk zal de financiering van de openbare dienstopdracht voor 2023 dus gebeuren via een subsidiebesluit van de Brusselse Regering, op basis van een subsidieaanvraag waarin de activiteiten en de verwachte voorlopige kosten nader worden omschreven.

Meer concreet moeten in 2023 onder meer de volgende taken worden volbracht:

- instaan voor het beheer en onderhoud van de applicatie voor de energieboekhouding (keten van gegevensverzameling, opleiding van de gebruikers, support via de helpdesk, opstelling van rapporten, ...), die meer dan 500 locaties en bijna 2000 meters bestrijkt;
- de uitrusting organiseren van de locaties van de begunstigde overheidsinstanties met dataloggers met het oog op een optimale monitoring van het energieverbruik in de applicatie voor de energieboekhouding (raming: installatie en inbedrijfstelling van 40 tot 50 dataloggers);
- technische bezoeken ter plaatse uitvoeren om de technische haalbaarheid van de beoogde werkzaamheden te bevestigen en een projectportefeuille samen te stellen voor elke aangeboden dienst: fotovoltaïsche installaties, dakrenovatie en -isolatie, HVAC-werkzaamheden, volledige renovatie van gebouwen (raming: 40 technische bezoeken voor fotovoltaïsche werkzaamheden, 15 bezoeken voor dakrenovatie, 20 bezoeken voor HVAC-werkzaamheden en 40 quick scans van te renoveren gebouwen);
- de uit de bestaande raamovereenkomsten voortvloeiende overheidsopdrachten lanceren en, met behulp van de verschillende gesloten partnerschappen, alle studies en werkzaamheden voorbereiden, organiseren en opvolgen die nodig zijn voor de uitvoering van de bij de begunstigde overheidsinstanties geïdentificeerde projecten (renovatie en isolatie van daken, installatie en inbedrijfstelling van fotovoltaïsche installaties, renovatie en inbedrijfstelling van HVAC-installaties) en de relatie verzorgen met de aannemers van de werkzaamheden, leveringen en diensten door tussen te komen bij de verschillende projecten (raming: 20 HVAC-installaties; 20 fotovoltaïsche installaties; 10 dakrenovaties);

- de eerste uit de bestaande raamovereenkomsten voortvloeiende overheidsopdrachten lanceren met de studie- en architectenbureaus met het oog op de start van de eerste studies inzake de volledige renovatie van de gebouwen van de begunstigde overheidsinstanties (raming: lancering van een tiental studies inzake volledige renovatie);
- de procedure lanceren voor de overheidsopdracht in verband met het sluiten van raamovereenkomsten voor de uitvoering van werken voor een volledige renovatie van de gebouwen van de begunstigde overheidsinstanties;
- instaan voor het beheer van de energieaankoopcentrale die belast is met de organisatie van de energieaankopen (gas en elektriciteit) voor de begunstigde overheidsinstanties (bijna 5.000 EAN's voor elektriciteit en 2.000 EAN's voor gas, voor 113 begunstigten).

De concrete uitwerking van deze initiatieven zou kunnen afhangen van de ambities van de begunstigde overheidsinstanties en vooral van hun beschikbare (personele en financiële) middelen.

8.2.3 Beheerscontract voor de uitvoering van de openbare dienstopdrachten

Aangezien het Gewest instaat voor het RenoClick-programma en de financiering ervan, werd in 2021 een beheerscontract opgesteld en ondertekend om een kader te bieden voor de uitvoering van deze openbare dienstopdracht. Daarin worden met name de gewenste ontwikkelingen van het dienstenaanbod, de bijbehorende doelstellingen, de wijze van financiering, beheer, uitvoering, controle en evaluatie van de opdracht, de verplichtingen van de partijen, met name op het gebied van gegevensverzameling, de hun toevertrouwde taken, de vereiste technische criteria en administratieve procedures, de lijst van begunstigten van het project, enz. gespecificeerd.

8.2.4 Begroting

Voor het beheer van dit programma stelt SIBELGA een totaal personeelsbestand van 18,5 VTE's voor (stabiel ten opzichte van het jaar 2022).

De berekening van de kosten van de diensten van SIBELGA in het kader van de uitvoering van de openbare dienstopdracht is, net als voor de andere activiteiten, gebaseerd op de standaardkosten en de bijbehorende toeslagen.

Naast de budgetten voor het personeel van de groep SIBELGA omvatten de geplande budgetten ook de kosten van de onderaanneming die nodig is voor de succesvolle uitvoering van haar opdracht. Dit betreft met name:

In het kader van de verschillende diensten die aan de begunstigde overheidsinstanties worden aangeboden, bereidt SIBELGA de overheidsopdrachten voor die nodig zijn voor de uitvoering van het project, of het nu gaat om werken, leveringen of diensten. Dit omvat alle handelingen in verband met de opstelling van een overheidsopdracht (bestek, bekendmaking, analyse van de offertes, opstelling van het gunningsverslag, enz.).

Bovendien zal SIBELGA een beroep kunnen doen op externe consultancy om de invoering van het 'unieke loket' en van een investeringsstrategie voor de Brusselse overheidsinstanties op het gebied van energie-efficiëntie af te ronden.

Het op basis van die verschillende elementen berekende budget voor 2023 is weergegeven in de onderstaande tabel²⁹³⁰:

RenoClick G	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	635.355	844.515	958.440	13%
Directe werkingskosten	238.418	303.178	322.673	6%
Indirecte werkingskosten	347.443	470.342	517.172	10%
Totaal	1.221.216	1.618.034	1.798.285	11%

RenoClick E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	1.995.645	1.568.385	1.779.960	13%
Directe werkingskosten	1.031.581	563.044	599.250	6%
Indirecte werkingskosten	1.112.454	873.492	960.462	10%
Totaal	4.139.679	3.004.921	3.339.673	11%

Merk op dat de kosten in verband met studies, aankopen, installatie en onderhoud van de technische installaties of de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden zelf niet in deze begroting zijn opgenomen, omdat zij geen deel uitmaken van de subsidie en rechtstreeks worden gedragen door het Gewest, de overheid of een derde investeerder.

²⁹ Omwille van een uniforme presentatie in dit document is het hier vermelde budget exclusief btw. We wijzen er wel op dat de in het kader van deze openbare dienstopdracht toe te kennen subsidie ook btw moet omvatten, aangezien Sibelga btw-plichtig is.

³⁰ Het RenoClick E-programma 2021 is de som van de programma's SolarClick en NRClick E, en het RenoClick G-programma 2021 is identiek aan het NRClick G-programma. De programma's RenoClick 2022 en 2023 zijn gemengd en verdeeld volgens de sleutel 65% elektriciteit en 35% gas. Dit verklaart de sterke daling van het aan elektriciteit toegewezen bedrag en de sterke stijging van het aan gas toegewezen bedrag tussen de programma's voor 2021 en 2022. Terloops merken we op dat, aangezien deze programma's worden gefinancierd met een subsidie, dit geen impact uitoefent op de elektriciteits- en gastarieven.

9 Terbeschikkingstelling van meetgegevens

In artikel 22 van de nieuwe ordonnantie worden de openbare dienst opdrachten van de DNB aangevuld:

"Een opdracht wordt toegevoegd die betrekking heeft op het ter beschikking stellen aan huishoudelijke afnemers, gezamenlijk optredende actieve afnemers en energiegemeenschappen van een gratis en via het internet toegankelijke tool voor het raadplegen van meetgegevens: deze opdracht garandeert de toegang tot een tool voor het opvolgen van het verbruik voor iedereen."

SIBELGA is van plan een instrument te ontwikkelen waarmee het in de ordonnantie gedefinieerde afnemerssegment zijn meetgegevens (afname en injectie) voor gas en elektriciteit ter beschikking kan stellen.

Het programma voorziet in een budget van € 835.916 voor elektriciteit en € 450.109 voor gas, d.w.z. € 1.286.025, waarvan € 1.277.354 rechtstreekse exploitatiekosten, terwijl in het verslag een bedrag van € 1.060.560 wordt genoemd. BRUGEL vraagt SIBELGA dit verschil toe te lichten.

Bovendien wijst BRUGEL erop dat het gebruik van dit budget moet worden toegewezen aan de segmenten van residentiële afnemers en aan de gezamenlijk optredende actieve afnemers en de energiegemeenschappen. Bovendien nodigt BRUGEL SIBELGA uit om gezamenlijk na te denken over de functionaliteiten van dit instrument, over de toegang van derden met een mandaat van de afnemer en over de betrokkenheid van de leveranciers bij het verstrekken van maandelijkse factureringsgegevens aan afnemers die een slimme meter hebben en die maandelijkse voorschotten betalen.

10 Steun voor de elektrische mobiliteit

10.1 Context

Het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE) specificeert dat de overheid een voorbeeldfunctie heeft op het gebied van minder vervuilend vervoer.

In dit kader hebben de gewestelijke en lokale overheden verplichtingen inzake mobiliteit.

Concreet geven de Elektriciteitsordonnantie, aangevuld door een uitvoeringsbesluit, en de Gasordonnantie, ter ondersteuning van die doelstellingen, aan SIBELGA de openbare dienst opdrachten met betrekking tot de ontwikkeling van de groene mobiliteit.

Deze opdrachten omvatten twee projecten, 'MobiClick', dat de ontwikkeling van laadinfrastructuur voor de lokale en gewestelijke overheden mogelijk moet maken, en een 'ChargyClick', dat voorziet in de invoering van een laadinfrastructuur langs de openbare weg.

10.2 MobiClick-project

Het doel van deze opdracht is lokale en gewestelijke overheden te ondersteunen en hen in staat te stellen de nodige laadinfrastructuur en instrumenten op te zetten voor het beheer van hun wagenpark dat op alternatieve brandstoffen rijdt. Dit initiatief moet de overheden in staat stellen hun voorbeeldfunctie op te nemen en de overgang naar duurzamere mobiliteit te vergemakkelijken³¹.

Uit budgettair oogpunt vallen de werken, leveringen en diensten in het kader van de overeenkomst onder de verantwoordelijkheid van de gewestelijke of lokale overheidsinstantie die er de begunstigde van is.

De opdracht op het vlak van de begeleiding en de coördinatie van de projecten wordt dan weer gedeeltelijk gesubsidieerd.³²

In het kader van deze opdracht (onderdeel laadpalen) voorziet SIBELGA in haar programma 2023 in 1,25 ETP³³ voor een budget van € 238.647. Dit budget wordt voor 50% ten laste genomen door een gewestelijke subsidie.

Mobiclick E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	159.000	176.625	141.000	-20%
Directe werkingskosten	61.498	12.442	141	-99%
Indirecte werkingskosten	72.960	88.623	97.506	10%
Totaal	293.457	277.689	238.647	-14%

10.3 ChargyClick-project

Het ChargyClick-project bestaat uit een coördinatieopdracht uitgevoerd door SIBELGA om een laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen op de openbare (gewestelijke en gemeentelijke) weg uit te rollen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De kosten van deze begroting zijn volledig ten laste van de openbare dienststopdrachten.

In dit verband bepaalt het uitvoeringsbesluit dat SIBELGA in samenwerking met de lokale en gewestelijke overheden een plan zal opstellen voor de installatie van minimaal 400 laadpunten. Deze laadpunten zullen worden geïnstalleerd op parkeerplaatsen op straat en gelijkmatig over het Gewest worden verdeeld, rekening houdend met het gebruikspotentieel van laadpunten op de beschikbare locaties en het mobiliteits- en parkeerbeleid van het Gewest. Op basis van dit door Leefmilieu Brussel

³¹ Zie het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 15 mei 2014 betreffende het voorbeeldgedrag van de overheden inzake vervoer en ter wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 7 april 2011 betreffende de bedrijfsvervoerplannen

³² Besluit van 10.11.2021: "Het Gewest kent de distributienetbeheerder een subsidie toe (...) om deze opdracht te financieren. De financiering dekt alle kosten voor de gewestelijke overheden en vijftig procent van de kosten voor de lokale overheden. (...) De kosten die niet onder deze subsidie vallen, zijn ten laste van de overheden die er baat bij hebben."

³³ 1 field engineer + 0,25 technisch-administratief medewerker

opgestelde plan van uitrol heeft SIBELGA twee aanbestedingen georganiseerd voor de concessie van de openbare ruimte om de plaatsing van 250 laadpalen in 2022 en ongeveer 800 laadpalen in 2023 mogelijk te maken.

In 2023 begint SIBELGA met de voorbereiding van een nieuwe concessie, waarbij de uit te rusten locaties verder zullen worden bepaald op basis van het plan van uitrol van het Gewest en de organisatie en de operationele processen zullen worden aangepast op basis van de feedback.

SIBELGA zal in 2023 ook de eerste projecten voor laadpunten op palen van de openbare verlichting uitvoeren.

Om te kunnen anticiperen op de evolutie van de kosten voor de coördinatie van deze ODO, meent BRUGEL dat het noodzakelijk is een zicht te hebben op de evolutie van het plan van uitrol (en dus de organisatie van de aanbestedingen) tot 2035, alsook op de middelen die hiervoor moeten worden ingezet.

De begroting voorziet in de terbeschikkingstelling van 2,85 VTE's ³⁴ (tegenover 2,25 in 2022), en omvat tevens de kosten voor uitbesteding³⁵.

Daarnaast voorziet het budget ook in de kosten voor uitbesteding die SIBELGA nodig heeft om haar opdracht te vervullen. Het totale budget voor 2023 bedraagt € 717.862, ten opzichte van € 553.427, dus een stijging met 30%.

ChargyClick E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	159.000	311.250	392.400	26%
Directe werkingskosten	60.818	80.338	70.117	-13%
Indirecte werkingskosten	72.933	161.839	255.345	58%
Totaal	292.750	553.427	717.862	30%

BRUGEL wijst op de risico's wat betreft de mogelijke evolutie van de kosten in verband met het ChargyClick-project. Om de doelstellingen van de autoriteiten te bereiken, zal de organisatie van deze ODO namelijk steeds belangrijker worden, zowel wat betreft het aantal aanbestedingen voor de installatie van openbare laadpalen als wat betreft de controle op de palen die geleidelijk worden geïnstalleerd. Het budget voor deze ODO zou dan ook kunnen toenemen. BRUGEL is wel van mening dat de impact van de kosten van deze opdracht op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse gebruikers moet worden beheerst.

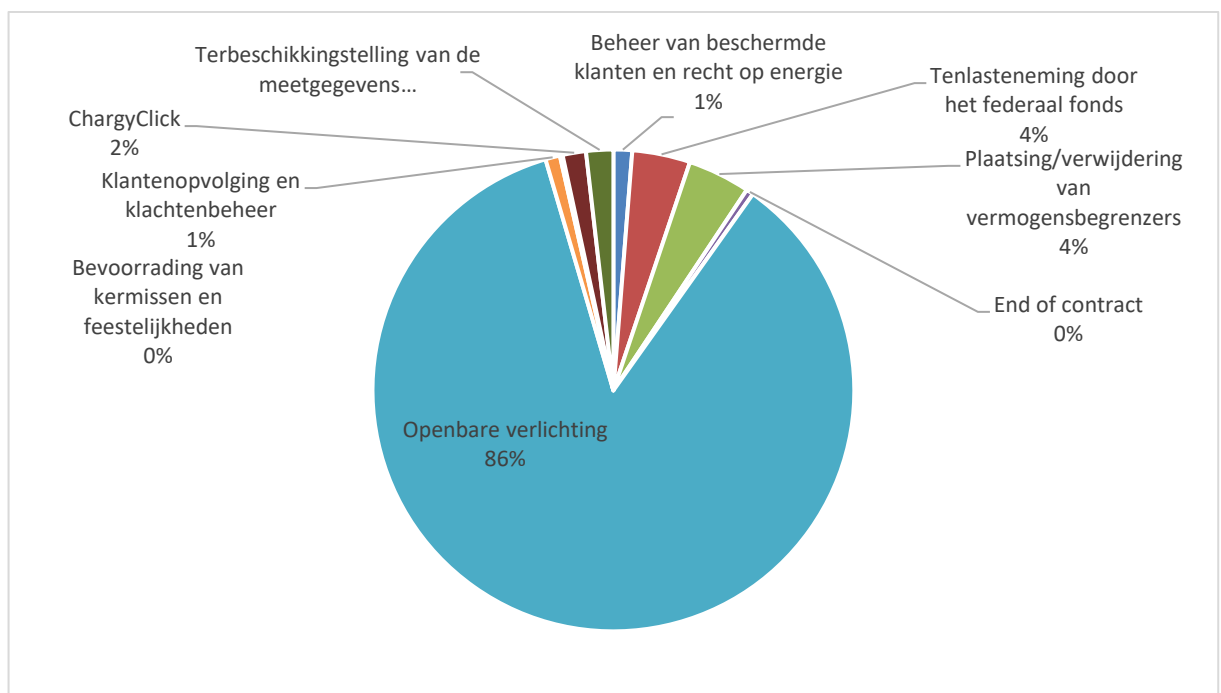
³⁴ 0,1 kaderpersoneel + 1 projectmanager + 1 field engineer + 0,1 technische ondersteuning + 0,15 administratieve ondersteuning + 0,5 opzichter

³⁵ Het inschakelen van externe aankopers voor de voorbereiding en uitvoering van de overheidsopdrachten die nodig zijn voor de organisatie en sluiting van de concessies.

II Gebudgetteerde globale kostprijs van de openbare dienstverplichtingen

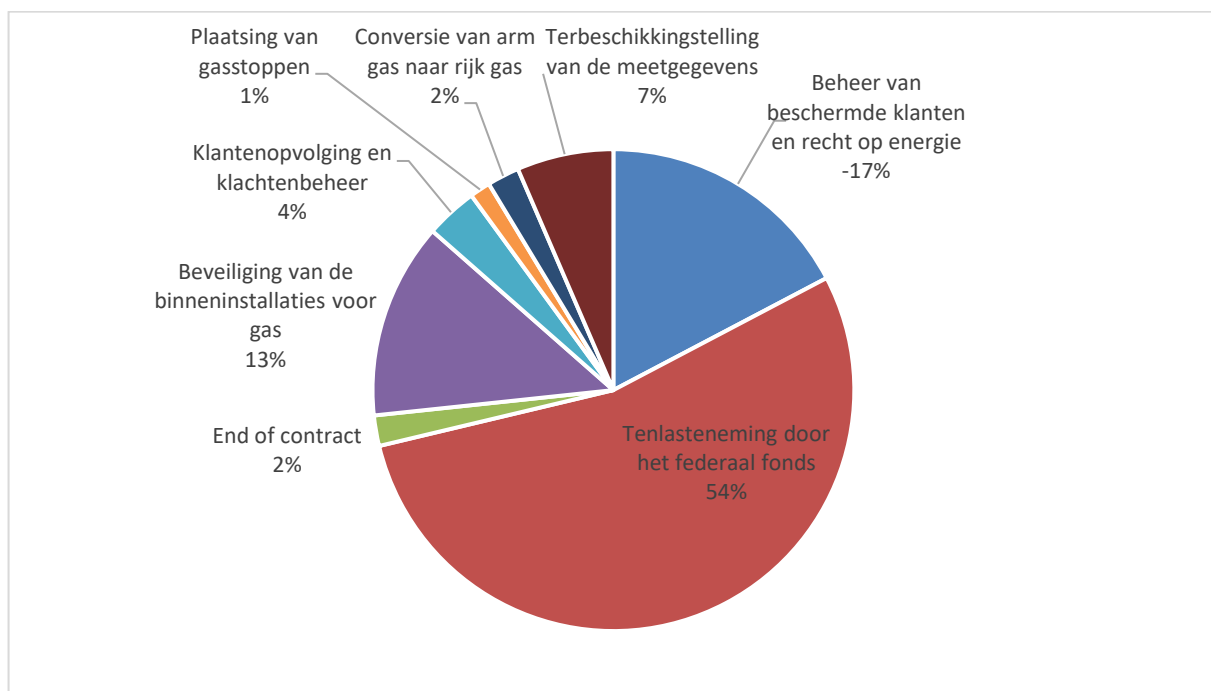
Voor elektriciteit bedraagt de globale geprogrammeerde kostprijs voor 2023 € 45.899.453, exclusief de tegemoetkoming van het federaal fonds voor een bedrag van € 1.788.321. Dit budget is 11,6% hoger dan dat voor 2022. Deze stijging is het gevolg van de toename van het budget voor openbare verlichting (+ € 4.279.538), voor ChargyClick (+ € 164.435) en voor de verstrekking van meetgegevens (+ € 825.916). We wijzen op de verlaging van de opdracht in verband met de plaatsing/verwijdering van vermogensbegrenzers (- € 472.632) en in verband met het beheer van beschermde klanten (- € 814 703). De verdeling is als volgt:

Figuur 64: Verdeling van het ODV-budget 2023 – Elektriciteit

Voor gas bedragen de totale geplande kosten voor 2023 € 4.537.871 (exclusief de tegemoetkoming van het federale fonds voor een voorlopig bedrag van € 3.744.989). Ze zijn als volgt verdeeld:

Figuur 75: Verdeling van het ODV-budget 2023 – Gas

Het budget voor 2023 voor gas is 60% hoger dan dat voor 2022. Deze verhoging heeft uitsluitend betrekking op de tenlasteneming door het federaal fonds.

Tabel 12: Gebudgetteerde kostprijs van de openbare dienstverplichtingen (in euro)

	Prog. 2020	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023
Elektriciteit	38.107.781	39.706.170	40.360.824	45.899.453
Beheer van de beschermde klanten en recht op energie	2.007.945	1.788.577	1.390.704	576.001
Tenlasteneming door het federaal fonds	132.996	79.908	240.561	1.788.321
Plaatsing/wegneming vermogensbegrenzers	2.790.351	2.812.235	2.396.372	1.924.162
Wegverlichting	31.564.933	34.067.786	35.018.794	39.298.332
Opvolging klanten en klachtenbeheer	388.120	375.676	375.676	449.321
Bevoorrading van kermissen en festiviteiten	88.628	69.886	179.714	84.327
End of Contract	227.406	219.352	205.577	225.211
Terbeschikkingstelling van meetgegevens				835.916
Chargyclick		292.750	553.427	717.862
Aardgas	3.324.276	3.449.162	2.837.509	4.537.871
Beheer van de beschermde klanten en recht op energie	1.277.013	1.586.173	619.497	-1.200.153

Tenlasteneming door het federaal fonds	188.188	207.857	707.108	3.744.989
Veiligheid van de binneninstallaties gas	713.329	791.872	761.673	913.030
Opvolging klanten en klachtenbeheer	208.988	202.287	202.287	241.942
Plaatsing gasstop	75.246	97.799	78.423	96.096
Conversie arm naar rijk gas	809.300	418.593	339.206	150.000
Terbeschikkingstelling van meetgegevens				450.109
End of Contract	52.211	144.582	129.315	141.858

Bron BRUGEL/SIBELGA

De hiervoor gepresenteerde ODV-budgetten worden integraal gefinancierd door de distributietarieven³⁶.

Aan de distributienetbeheerder werden twee nieuwe openbare dienststopdrachten toevertrouwd (RenoClick en MobiClick). Deze nieuwe opdrachten worden volledig gesubsidieerd door het Gewest en hebben geen impact op de distributietarieven. Deze kosten worden niet gecontroleerd door BRUGEL, maar moeten gedetailleerd worden gerechtvaardigd bij de jaarlijkse subsidieaanvraag aan de Brusselse regering.

	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023
RenoClick	5.360.895	4.622.955	5.137.958
RenoClick (elektriciteit)	4.139.679	3.004.921	3.339.673
RenoClick (gas)	1.221.216	1.618.034	1.798.285
MobiClick	-	138.845	119.323

³⁶ Ofwel via de 'gridfee' van dat jaar ofwel via tariefsaldi.

12 Coherentie met het specifieke tariefvoorstel

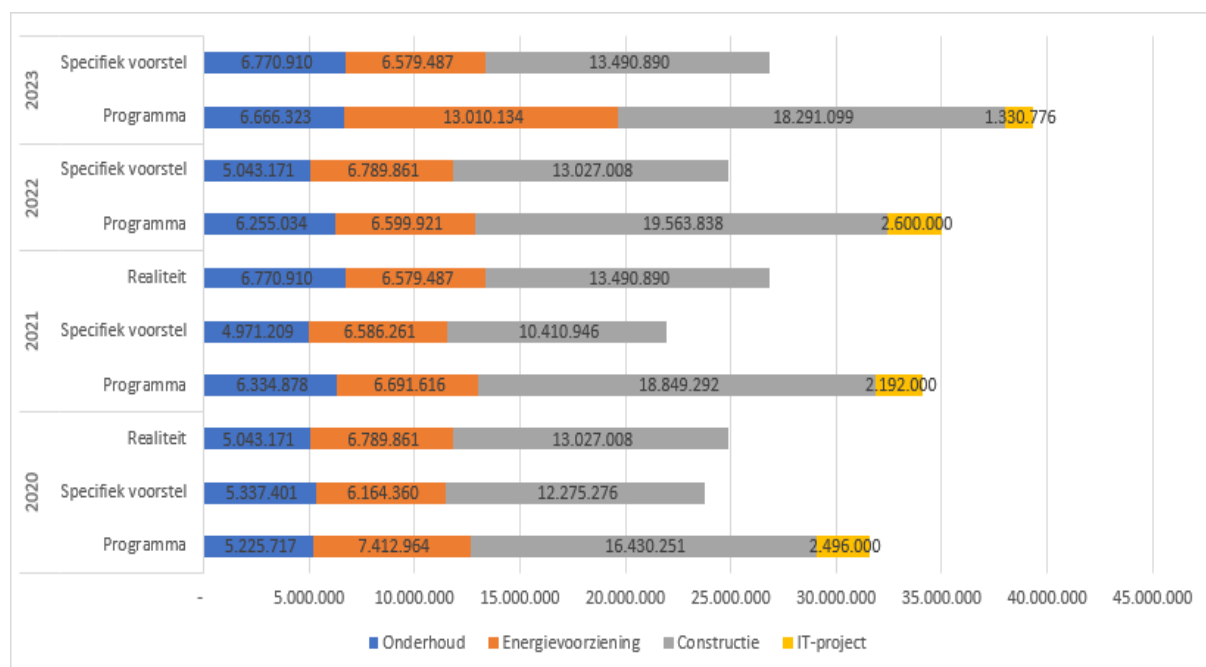
De tarieven die de openbare dienstopdrachten zoals beoogd in dit advies moeten dekken, worden vastgesteld op basis van de tariefmethodologieën voor respectievelijk elektriciteit en gas. De ODV-tarieven worden jaarlijks herzien voor het jaar N+1 en worden vastgelegd op basis van de laatste reëel vastgestelde beschikbare kosten en met betrekking tot het jaar (N-1) en de hoeveelheden geraamd in het door BRUGEL goedgekeurde tariefvoorstel. Omdat de realiteit nog niet gekend is, zal het budget dat is opgenomen in het programma van uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten als referentie worden genomen. Het eventuele tekort tussen de ODV-ontvangsten en de realiteit wordt gefinancierd via het tariefreguleringsfonds.

De tariefmethodologieën voorzien bovendien in de integratie van alle ODV-projecten in het programma voor openbare dienstopdrachten, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bv. IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting enz.).

12.1 Tariefvoorstel – Elektriciteit

In het tariefvoorstel van SIBELGA voor de activiteit openbare verlichting (OV) worden de volgende bedragen vermeld:

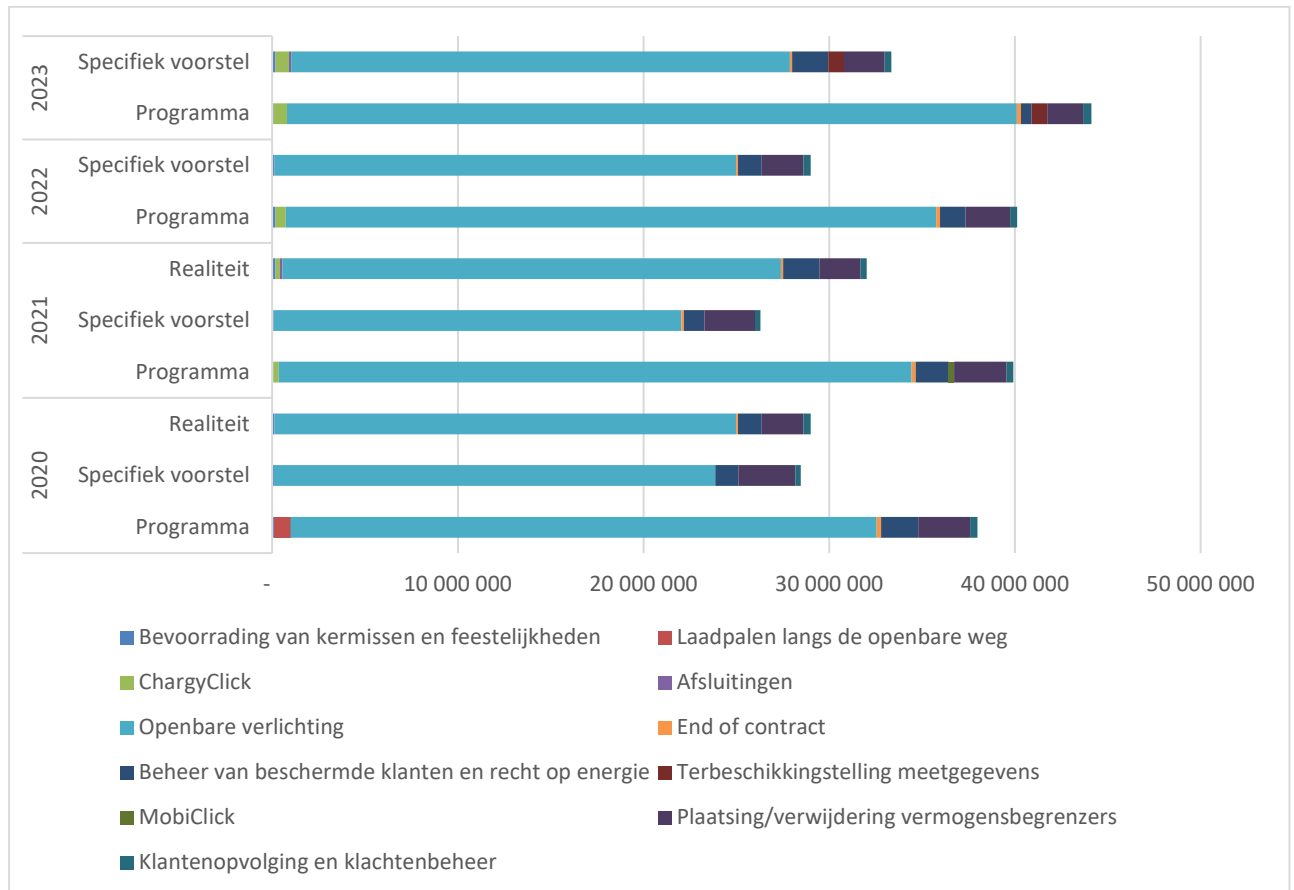
Figuur 86: Evolutie van de tariefprognoses OV ten opzichte van het jaarprogramma van de DNB³⁷

³⁷ Alleen door de gridfee gefinancierd programma

Op tariefniveau kan worden vastgesteld dat de tarieven voor 2023 het budget voor 2023 niet volledig dekken. De werkelijk te dekken kosten zijn immers altijd lager dan het geprogrammeerde budget.

Figuur 9: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget - elektriciteit

Het programma voor 2023 heeft een budget dat hoger is dan dat voor 2022 (het hoogste dat ooit is ingediend). De tarieven 2023³⁸, gebaseerd op de realiteit 2021, laten niet toe alle voor 2023 geprogrammeerde kosten te dekken. Volgens de tariefmethodologie kan de distributienetbeheerder, als de ontvangsten gegenereerd door de ODV-tarieven niet alle werkelijk vastgestelde kosten zouden dekken, aan BRUGEL vragen om een gedeelte van het tariefonds toe te wijzen aan het aanzuiveren van het vastgestelde saldo. In de toekomst en om kruissubsidiëring tussen de ODV's en de andere netkosten te voorkomen, zouden de ODV's niet langer kunnen worden gefinancierd uit andere regulatoire saldi dan die welke door de ODV's worden gegenereerd.

De kosten voor de openbare dienstverplichtingen worden beschouwd als niet-beheersbaar op het niveau van de tariefmethodologieën. De huidige ordonnantie bepaalt dat ze noch aan beslissingen op basis van vergelijkingsmethoden, noch aan incentive regulation kunnen worden onderworpen en dus als beheersbaar moeten worden

³⁸ De ODV-tarieven 2023 zijn door Brugel goedgekeurd op 29 oktober 2022 <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2022/nl/BESLISSING-214-GOEDKEUR-VOORSTEL-SPEC-TARIEVEN-ELEK-2023.pdf> en <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2022/nl/BESLISSING-213-GOEDKEUR-VOORSTEL-SPEC-TARIEV-2023-GAS.pdf>

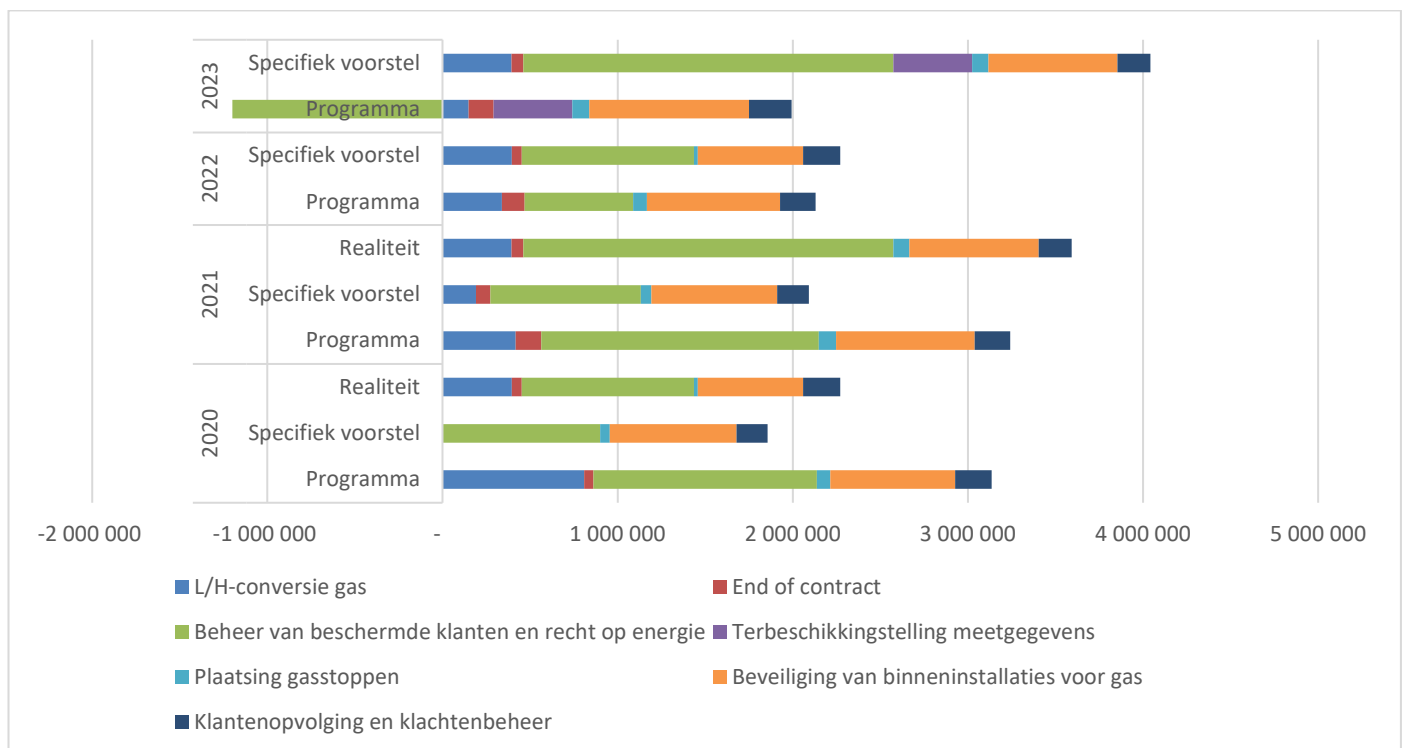
beschouwd. **BRUGEL** herhaalt zijn wens dat de volgende aanpassingen die aan de ordonnantie zullen worden aangebracht, deze wil opnemen om de regulator toe te staan stimulerende maatregelen te nemen in verband met de kosten of prestaties van de distributienetbeheerder in het kader van de door de gereguleerde tarieven gefinancierde activiteiten.

Bovendien zal Brugel in het kader van de volgende jaren de mogelijkheid onderzoeken om benchmarks in te voeren waardoor de overheid objectief kan bepalen of bepaalde kosten al dan niet redelijk zijn (bijvoorbeeld: benchmark met andere gewesten inzake openbare verlichting, enz.).

12.2 Tariefvoorstel – Gas

De tarieven 2023, gebaseerd op de realiteit 2021, laten niet toe alle voor 2023 geprogrammeerde kosten te dekken. In principe zou de reserve van het tariefreguleringsfonds gas aan het eind van het jaar kunnen toenemen.

Figuur 10: Evolutie van het ODO-programma en tariefbudget - gas

13 Conclusies

De belangrijkste opmerkingen van BRUGEL die voortvloeien uit de analyse van het programma van openbare dienstopdrachten (ODO) voor het jaar 2023 luiden als volgt:

1. Betreffende de ODO's van sociale aard

Door de wijzigingen in de ordonnanties in april 2022 en de crisis op het vlak van de energieprijzen is het voor de noodleverancier misschien niet evident om in te schatten hoeveel beschermde klanten hij in 2023 moet bevoorraden.

Gezien de huidige crisiscontext kan BRUGEL echter alleen maar vaststellen dat de belangrijkste beschermingsmaatregel in het Brussels Gewest nog steeds niet in staat is om de huishoudens in moeilijkheden ertoe aan te zetten hun facturen aan hun leverancier te betalen, met het risico dat ze in een meer structurele situatie van bestaansonzekerheid belanden.

Ondanks de door de ordonnanties in 2022 ingevoerde soepelere maatregelen, in het bijzonder die met betrekking tot de verhoging van de inkomensgrens, moet bijgevolg, net als de voorgaande jaren, worden gekeken naar de verplichting voor het huishouden om de ingebrekestelling af te wachten alvorens het statuut aan te vragen. Het schrappen van die ingebrekestelling om ze te vervangen door een eenvoudige herinnering, zou de maatregel minder angstwekkend maken. Voor veel huishoudens die voor het eerst met een invorderingsprocedure worden geconfronteerd, kan de fase van de 'ingebrekestelling' traumatiserend lijken.

Bovendien lijkt de door SIBELGA voorgestelde oefening in overeenstemming te zijn met de trends door de regulator in zijn opeenvolgende verslagen meegedeelde bevindingen, namelijk een verhoging van het aantal beschermde klanten en een gelijkwaardige situatie met betrekking tot afsluitingen als gevolg van een beslissing van de vrederechter of na het einde van een contract.

BRUGEL verbaast zich erover dat de tegemoetkoming door het federale fonds ten gunste van de beschermde klanten SIBELGA in staat zou stellen om in 2023 de voorspelde winsten te realiseren, zowel voor elektriciteit als voor gas, vooral omdat deze tegemoetkoming slechts 78% van de door SIBELGA bevoorrade huishoudens dekt. De bevoorrading van de beschermde klanten, ongeacht of deze door een distributienetbeheerder dan wel door een leverancier wordt uitgevoerd, zal voor de operator immers eerder extra kosten dan winst opleveren. Gezien de hoeveelheid gegevens die nog onzeker zijn met betrekking tot deze prognose voor 2023, zal het raadzaam zijn om voorzichtig te blijven met het trekken van al te overhaaste conclusies over dit onderwerp, maar ook om de komende maanden waakzaamheid aan de dag te leggen om zich te verzekeren van een billijk en efficiënt gebruik van het federale fonds dat, niet te vergeten, wordt gefinancierd door de eindafnemers die niet worden beschermd via hun gas- en elektriciteitsrekeningen.

2. Betreffende het beheer van de gemeentelijke openbare verlichting:

Het programma van SIBELGA gaat voor 2023 verder met de installatie van verlichtingspalen met ledlampen, die ook op afstand kunnen worden bediend in het kader van de implementatie van ISL (Intelligent Street Lighting). De ontwikkeling van deze technologieën zal SIBELGA in staat stellen om de kwaliteit van de dienstverlening aan de Brusselaars te verhogen en de algemene energie-efficiëntie van haar verlichtingspark te verbeteren. De ontwikkeling van deze projecten leidt tot een verhoging van het totale programmabudget voor deze ODO.

Voor het jaar 2023 is de uitzonderlijke stijging van het budget voor deze ODO voornamelijk toe te schrijven aan de verdubbeling van de kosten van de energievoorziening voor de openbare verlichting.

In haar eerdere programma's had SIBELGA de verwezenlijking van het project verantwoord door het opstellen van een 'neutrale' businesscase. De kosten van de invoering van dit project zouden daarbij in het algemeen worden gecompenseerd door de verwachte opbrengsten. Gezien het belang van het project herhaalt BRUGEL zijn overtuiging dat het noodzakelijk is dat SIBELGA in haar toekomstige verslagen een specifieke opvolging van deze businesscase voorstelt. Het doel van deze follow-up is om BRUGEL in staat te stellen om erover te waken dat de DNB controle heeft over de implementatiekosten van zijn project, maar ook om de daadwerkelijke realisatie van de verwachte opbrengsten te controleren³⁹.

BRUGEL juicht de ambitie van het programma voor de vervanging van lichtpunten tegen 2030 toe, evenals de nieuwe asset management-aanpak ter ondersteuning van dit programma. BRUGEL neemt dus nota van de belangrijke verbeteringen die SIBELGA in haar programma 2023 voor de openbare verlichting heeft aangebracht en die over het algemeen een gunstige respons zijn op de aanbevelingen die BRUGEL in het verleden heeft gedaan. In overeenstemming met de aanbevelingen van BRUGEL preciseert de gewijzigde ordonnantie via een nieuwe bepaling dat de ODO betreffende het beheer van de openbare verlichting geen betrekking heeft op decoratieve verlichting. Bijgevolg zal BRUGEL alle daarmee samenhangende kosten die ten laste van het ODO-budget zouden komen, verwerpen en neemt BRUGEL er nota van dat de betrokken installaties tegen eind 2023 zullen worden overgedragen.

Bovendien exploiteert SIBELGA om historische redenen 9.937 lichtpunten die zijn geïnstalleerd op gekadastreerde percelen, wat neerkomt op 11% van het park.

Uit de recente door SIBELGA bestelde juridische analyse blijkt dat, om een installatie uit te sluiten uit de reikwijdte van de opdracht, "het enige doorslaggevende criterium in feite dat van de vrije doorgang voor het publiek is". SIBELGA overweegt daarom bezoeken ter plaatse te organiseren om een inventaris op te maken van de installaties die betrokken zijn bij een overdracht, en voegt eraan toe dat dit enige tijd zal vergen. Ten slotte is BRUGEL van mening dat het, gezien het grote aantal betrokken installaties, noodzakelijk is dat dit werk van inventarisering zo snel mogelijk wordt uitgevoerd. Het ODO-budget mag niet worden belast met het beheer van verlichting die geen deel vormt van de gemeentelijke openbare verlichting.

Tot slot herinnert BRUGEL er andermaal aan dat het zinvol zou zijn dat er een denkoefening tot stand zou komen over de evolutie van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze evoluties omvatten onder meer een gecentraliseerd beheer van de verlichting op de gemeentelijke en gewestelijke wegen en de invoering van gediversifieerde financiering voor deze ODO. Deze laatste maatregel moet ervoor zorgen dat alle kosten van deze ODO niet langer worden doorgerekend op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse verbruiker (naar het voorbeeld van Vlaanderen of Wallonië, waar de overheid financieel tussenkomt).

3. Betreffende de uitvoering van de nieuwe openbare dienstopdracht met betrekking tot de terbeschikkingstelling van meetgegevens, wat bepaalde afnemers betreft

Om deze nieuwe opdracht uit te voeren, is SIBELGA van plan een tool te ontwikkelen waarmee de residentiële afnemers, de gezamenlijk optredende actieve afnemers en de energiegemeenschappen kunnen beschikken over hun meetgegevens (afname en injectie) voor gas en elektriciteit. In dit verband nodigt BRUGEL SIBELGA uit om gezamenlijk na te denken over de te ontwikkelen functionaliteiten van dit instrument, over de toegang van derden met een mandaat van de afnemer en over de

³⁹ Volgens de businesscase van SIBELGA betreft het grootste deel van de verwachte opbrengsten een vermindering van het elektriciteitsverbruik dankzij de mogelijkheid tot fijner dimmen.

betrokkenheid van de leveranciers bij het verstrekken van maandelijkse factureringsgegevens aan afnemers die een slimme meter hebben en die maandelijkse voorschotten betalen.

4. Met betrekking tot het deel over de steun voor de elektrische mobiliteit

In haar programma voorziet SIBELGA in een budget van € 238.647 voor het MobiClick-project (gefinancierd door een gewestelijke subsidie) en van € 717.862 voor het ChargyClick-project (uit het ODO-budget).

Om te kunnen anticiperen op de evolutie van de kosten voor de coördinatie van deze ODO, meent BRUGEL dat het noodzakelijk is een zicht te hebben op de evolutie van het plan van uitrol (en dus de organisatie van de aanbestedingen) tot 2035, alsook op de middelen die hiervoor moeten worden ingezet.

BRUGEL vestigt eveneens de aandacht van de regering op de evolutie van de kosten in verband met het ChargyClick-project. Om de doelstellingen van de autoriteiten te bereiken, zal de organisatie van deze ODO namelijk steeds belangrijker worden, zowel wat betreft het aantal aanbestedingen betreffende de installatie van openbare laadpalen als wat betreft de opvolging van de palen die geleidelijk worden geïnstalleerd. Het budget voor deze ODO zou dan ook kunnen toenemen. BRUGEL is wel van mening dat de impact van de kosten van deze opdracht op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse gebruikers moet worden beheerst.

5. Betreffende het totale budget van de ODO's:

In het kader van zijn tariefbevoegdheid heeft BRUGEL het ODV-programma 2023 vergeleken met de tariefprognoses 2023 (gebaseerd op de realiteit 2021). In overeenstemming met de methodologie voor 2020-2024 zijn alle IT-kosten in verband met openbare dienstopdrachten in het voorgestelde programma opgenomen.

In het licht van de elementen die in dit advies worden uiteengezet, stelt BRUGEL voor dat de regering het programma voor 2023 van de openbare dienstopdrachten goedkeurt.

* *

*